

Mesečna mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Novi finančni predlogi in njih vpliv na naše šolstvo

Obrnili smo se na ljubljansko društvo »Šola in doma«, da poda svoje stališče glede nove uredbe šolnine in smo dobili naslednje pojasnilo, ki ga priobčujemo. Ur.

Vprašanje šolnine je staro kakor so stare šole, samo da se je pobirala v različnih dobah različno in iz raznih vzrokov. Prvotno so prejemali šolnino učitelji kot svojo plačo; pozneje so vzdrževalci šol zahtevali od staršev odškodnino za šolanje njihovih otrok. Ko je država uvedla obvezno šolanje za vse, je morala odpraviti šolnino za dobro obveznega šolskega obiska, ker ni mogoče zahtevati od staršev, da bi se plačevali za obvezno šolanje, če sami t. j. država vzdržuje šolo.

To misel izrečno poudarja tudi § 16 naše ustave od 3. sept. 1933, ki pravi: »Osnovno šolanje je obvezno. V državnih šolah je pouk brezplačen.« Zakon o narodnih šolah v § 8 določa, da imata osnovna in višja narodna šola po štiri razrede ter da je za vseh osem razredov šolanje obvezno. Ker je pa otrok s šestim letom šolnogo, s sedmim pa šoloobvezen, traja šolanje najmanj do štirinajstega leta. Tisti učenci, ki niso redno napredovali, morajo šolo obiskovati še dalje in sicer deklice do 15. leta, dečki pa do 16. leta. Zakon § 4 določa, da učenci v narodnih šolah ne plačajo niti vpisnine niti šolnine niti nobene druge davščine.

Ko se je lansko leto uvedla šolnina za vse druge vrste šol, je nastalo razburjenje med starši in slišali smo ugovore proti uvedbi šolnine.

Zagovorniki uvedbe šolnine so navajali naslednje razloge:

- a) Šolnina naj predvsem zajezi prevelik dotok mladine na nižje in višje srednje šole, na srednje strokovne šole in na univerze.
- b) Šolnina je za državo vir dohodkov, ki naj deloma krijejo izdatke za šolstvo.
- c) Naj bo sredstvo, da se z njim prisilijo nemarni učenci do večjega učenja in lepšega vedenja. V tem bi bila njena pedagoška vrednost. Na osnovi dvoletnih izkušenj lahko ocenimo, v koliko so gornje zahteve bile izpolnjene.

ad a) Naš na srednje šole se radi uvedbe šolnin ni prav nič zmanjšal, temveč se je kljub šolninam še jako povečal. Iz tega vidimo, da samo upravne navedbe ne morejo uravnati razdelitve prebivalstva na posredne stanove, ker to urejujejo socialne in gospodarske razmere, ki so močnejše kot vsi zakoni. Šolnino se v tem oziru ni dosegel postavljeni namen.

Koliko znašajo vse plačane šolnine v preteklem in tekočem proračunskem letu, nam ni znano; toda vsota gotovo ni tako velika, da bi pripomogla k razvoju šolstva in obenem odtehtala vse nepravilnosti, ki jih je povzročila. Pri tem je upoštevati še to, da so bili šolnino prizadeji predvsem tisti, ki najbolj redno plačujejo svoje obveznosti nasproti državi, to so državni uradniki, nameščenci in delavci, ki imajo kontrolirane dohodke, medtem ko so drugi z veliko večjimi dejanskimi dohodki plačevali primeroma veliko manj ali so bili celo oproščeni.

Zakonodavec je hotel s progresivno tabelo za odmerjanje šolnine obremeniti premožnejše in je najsiromašnejše opustil, vendar so se našli izhodi, da so se nekateri premožnejši izognili plačevanju in morda je tudi v tem vzrok, da se je progresivno določevanje šolnine v novem zakonu opustilo.

Pri novi uredbi se hoče sedaj zadostiti tretji zgoraj navedeni točki, po kateri naj bi bila šolnina neko disciplinsko in s tem vzgojno sredstvo. Pri pomanjkanju drugih vzgojnih, oziroma disciplinskih sredstev lahko upoštevamo tudi to, toda današnja pedagogika pozna primernejše načine dela, ki naj budijo pri učenju veselje in ljubezen do dela, ker s šolnino so bolj prizadeti starši kot dijaki sami.

Iz tega lahko izvedemo zaključek, da šolnina ni v nobenem pogledu izpolnila svoje naloge. Glede šolnine vobče moramo povedati naslednje: Naše gospodarsko in kulturno življenje je še tako malo razvito, da homo potrebovali vseh umskih in moralnih sil, da narod dvignemo. Ako silijo starši mladino v meščanske, srednje in strokovne šole, je znak, da potrebujejo otroci srednješolske ali višje izobrazbe, da se lahko uveljavijo v življenju. To velja za vso našo državo. Slovenci imamo v tem oziru še posebno težak položaj. Našo ožjo domovino oklepata od treh strani dva gospodarsko in kulturno visoko stoječa naroda, da nas njihova premoč kar duši. Gospodarsko smo šibki in jim ne moremo slediti v razvoju, ker v tem odloča kvantiteta; ni pa nobenih ovir, da jim ne bi sledili ali jih celo presegli na duhovnem področju, kjer odloča kvaliteta. Le visoko izobražen in samozavesten narod, čeprav maloštevilčen, se bo lahko branil in ohranil svojo in državno samostojnost. Zato se nam zdi vsako omejevanje sedanjega šolstva, ovira na poti k višjemu duhovnemu življenju naroda. Priznavamo potrebo preusmeritve sedanje izobrazbe od splošne k strokovni; zato je potrebna reorganizacija celotnega šolskega sistema, ne da bi se pri tem rušilo, kar smo si z velikim trudom ustvarili. Iz navedenih vzrokov se nam ne zdi primerno uvažanje šolnine na katerikoli šoli.

Proti uvedbi šolnine na nižjih srednjih in njim sorodnih šolah pa govori dejstvo, da jih obiskuje mladina, ki je po zakonu o nar. šoloobvezna. Država plačuje učitelje na srednjih, oziroma meščanskih in osnovnih šolah torej ima država skoro iste stroške, ako pohaja otrok in osnovno ali nižjo srednjo ali meščansko šolo. Predpostavljamo, da nudi sedanja nižja srednja šola višjo izobrazbo kakor jo nudi višja narodna šola in da morebitni višji izdatek za n. sr. š. odtehta višjo izobrazbo, ki jo dobi mladina. Nižja srednja in meščanska šola nudi minimum one izobrazbe, ki jo danes zahtevamo za vsak boljši obrtniški poklic. Iz tega izhaja, da splošne narodne prosvete ne

Viharne volitve v Romuniji

Vlada grozi s silo zatreti
„vse anarhistične pokrete“

Jon Duca, predsednik vlade

Bukarešta, 29. novembra. tg. Po poročilih, ki prihajajo iz Romunije, postaja volivna borba po razpustu dosedanjega parlamenta vedno hujša in vsak dan prinaša novih dokazov za to, da bo volivni boj to pot v Romuniji zelo resen. Iz vseh krajev Romunije namreč slišimo o spopadih med pristaši raznih strank ter o bitkah med volivci in med varuhi javnega reda.

Vso romunsko javnost in tudi inozemstvo je najbolj iznenadil nastop desničarske radikalne železne garde, ki jo sestavljajo nacionalni dijaki in mlajše vrste izobraženstva. Železna garda se na zunaj obnaša, kakor da bi bila fašistična ustanova. Najhujše nemire je železna garda povzročila v bli-

„Železna garda“ povzročila nemire Iz vseh krajev poročajo o krvavih spopadih med vlado in opozicijo

žini mesta Falticeni, kjer so se njeni člani krvavo spopadli s železnimi uradniki, s žandarmerijo in krajevno policijo. Deset članov železne garde je namreč žandarmerija aretirala v osebnem vlaku. Na kolodvoru v Pascani so vagon, v katerem so se nahajali aretiranci, odklopili in ga potisnili na stranski tir. Aretirani železni gardisti so vdrli iz vagona, zasedli kolodvor in se zabarikadirali v kolodvorski restavraciji, iz katere so obstreljevali žandarmerijske čete, ki so bile poslano na lice mesta, da branijo red in postavo. Šele, ko je žandarmerija vrgla v kolodvorsko poslopje nekaj bomb s solznimi plini, so se dijaki vdali in so obljubili, da bodo zapustili poslopje.

Od drugih strani slišimo, da so opozicijske stranke izdale navodila, da se naj njihovi člani pri volivnih shodih poslužijo tudi nasilstva, ako bi jim oblast hotela kratiti svobodo volivne agitacije. Ministrski predsednik Duca pa je na svoji strani tudi trdno odločen, da bo z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, vzdržal mir in red v državi. Zaradi teh ostrih stališč, ki sta jih zavzeli vlada in opozicija, obstoja strah, da bo prišlo do prelivanja krvi. Ker je vlada resnost položaja uvidela, je izdala med drugim zelo pametno uredbo, s katero je državnim uradnikom najstrožje prepovedano vmešavati se v volivno borbo. Mogoče bo na ta način res v stanu, da obvaruje državo pred političnimi pretresljaji.

Do krvavih spopadov med železnimi gardisti in med vladno stranko je prišlo tudi v drugih krajih države. Tako poročajo iz Escibabe, da so se

gardisti in vladni pristaši obstreljevali s puškami in da je po končani bitki obležalo 7 težko ranjenih na bojišču. Smrtno nevarno ranjen je bil tudi župan mesta, ki je dobil strel v prsa.

Iz Jassy-ja pa poročajo, da so železni dijaki-gardisti najprej napravili obhod po mestu, a da so se po nastopu policije morali umakniti v Dijaški dom, kjer so se zabarikadirali. Policija je Dijaški dom naravnost oblegala, toda drugo dijaško mesto je prihitelo obleganem na pomoč in obmetavalo policijo s raznimi eksplozivnimi snovmi. Vlada je poslala v Jassy državnega podtajnika za notranje zadeve, da ukrene vse potrebno za vpostavitve miru v mestu.

Do zelo težkih izgrede, ki so jih zopet povzročili železni gardisti, je prišlo tudi v Dobrudži. Ko so krajevne oblasti hotelo onemogočiti gardistom, ki so prišli v avtomobilih iz Bukarešte, volivno agitacijo, je prišlo do streljanja in ker je župan bil v prvih vrstah protivnikov, so ga, tako pravijo poročila, gardisti enostavno ustrelili. Po poboji so gardisti izgubili neznanokam in jih do sedaj ni bilo mogoče izslediti.

Državni podtajnik za notranje zadeve Jamandi je nato podal izjavo, v kateri pravi, da je vlada trdno odločena braniti s vsemi sredstvi red v državi, to pa zaradi tega, ker se v Romuniji že 80 let ni dogodilo, da bi se volivna agitacija vršila s revolverji v rokah. Vlada bo te anarhistične pokrete s vsemi sredstvi zadušila, ker hoče doseči, da bo zakon v Romuniji zopet prišel do spoštovanja.

V Španiji vre...

Madrid, 29. nov. Pri volitvah 19. nov. so bili izvoljeni 303 poslanci, od katerih odpade na katoličane in desnico 194 poslancev, na sredino (Lerroux) in levo (socialisti) pa 109 sedežev. Ker bo vseh poslancev 437, bo v nedeljo, 3. decembra, borba za 170 mandatov.

V Huesci se je posrečilo policiji, da je prišla na sled obširni anarhistično-sindikalistični zaroti, ki naj bi izbruhnila v ponedeljek. Zarotniki, ki so imeli v zalogi velike množine razstreljiva, plinov in orožja, so nameravali najprej razstreliti mostove in zapreti komunikacije. Cilj je bil proglašitev komunistične republike.

Da odvrnejo policijo od prave sledi, so sredi mesta v bližini vojaškega petrolejskega skladišča povzročili ogromen požar. Ko bi vojaštvo hitelo gasiti, bi se uporniki polastili vojašnic in orožja. Upor bi se moral po vsej državi izvršiti istočasno.

V Bilbao je prišlo do boja s socialisti. V Santander so komunisti vrgli več plinskih in zažigalnih bomb.

Socialistična delavska zveza (N. G. T.) se posvetuje o tem, če ne bi kazalo 3. dec. proglasiti

10 nemških komunistov obsojenih na smrt

Berlin, 29. novembra. AA. Sodišče v Dessau je obsodilo 10 komunistov na smrt.

Plebiscita v Saari ne bo?

Pariz, 29. novembra. tg. Po vesteh, ki izvirajo iz dobro obveščenih krogov, sklepajo, da so razgovori med francoskim poslanikom v Berlinu Francois-Poncetom in Hitlerjem ravno v vprašanju Posaarja sli mnogo bolj daleč, kot se je do sedaj mislilo. Govorijo, da je zunanji minister Paul Boncour dal svojemu poslaniku v Berlinu navodila, da naj da nemškemu kanclerju konkretne obljube, da je Francija pod gotovimi pogoji, ki jih bo še povedala, pripravljena prijeti na vrnitev Posaarja k nemški državi brez plebiscita, ki ga je versajska mirova pogodba predpisala za l. 1935. Še le na podlagi te prikriti ponudbe je Hitler stavil vprašanje Posaarja na dnevni red na način, kot je znano in ki bo dovolil, da se bodo začela pogajanja med obema državama o ureditvi sploh vseh težav, ki med njima obtočajo. Te vesti so v francoskih patriotskih krogih vzbudile veliko pobitost.

smemo ovirati z davčnimi obremenitvami, ker je to proti smislu zakona o narodnih šolah, da je splošno izobrazba mladine v času šoloobveznosti brezplačna.

Pripomniti je treba, da imamo več privatnih nižjih srednjih in meščanskih šol, tako, da je s tem država celo razbremenjena, ako obiskuje šoloobvezna mladina te šole.

Nova uredba šolnin se razlikuje od prejšnje v tem, da ne pozna progresivne odmere po višini davkov, temveč je enotno določena po vrsti šol in po razredih. Zdi se nam, da je vzeta za osnovo povprečna vsota, ki jo je plačal učenec v kaki šoli in sicer za nižje razrede malo nižja, v višjih malo višja, tako da bo finančni učinek isti.

Odmerjanje šolnine je s tem jako poenostavljeno in tudi stroški za potrdila od davčnih

generalni štrajh in tako preprečiti druge volitve. V Barceloni je bilo izvršenih več bombnih napadov na razne objekte. Uporniki imajo svojo skrivno radio-postajo, ki daje navodila edincam po državi.

Madrid, 29. nov. AA. Listi mislijo, da bo nastopila kriza španske vlade še pred ožjimi parlamentarnimi volitvami.

Madrid, 29. nov. b. Policija je zaplenila 4 dnevnike radi člankov v zvezi z aretacijo književnika Garcia Sancheza. Sancheza so danes izpustili na svobodo.

Volitve razveljavljene?

Madrid, 29. nov. b. »El Socialista« trdi, da je pravosodni minister Asenzio na snočni vladni seji predlagal, da se razveljavijo rezultati zadnjih volitev in da se ponovno skliče ustavodajni parlament. Asenzio je v znak protesta radi volivnih manevrov nasprotnih strank odstopil. List pravi, da se bo v tej smeri sprejela še danes odločitev. Vsekakor se pričakuje težka vladna kriza.

Pogoji desnice

Madrid, 29. nov. c. Stranke desnice so sporočile vladni pogoje, pod katerimi bi bile pripravljene podpirati vlado. Njihovi glavni pogoji so: sklenitev konkordata s sveto stolico, umaknitev socialističnih odredb za saniranje socialnega zavarovanja, vrnitev zaplenjenih veleposredstev, revizija agrarne reforme in takojšnja izpustitev vseh obsojenih protirevolucijske narave.

Slovo Tevfik Ruždi beja

„Mi nismo komplotirali proti nikomur“

Ruždi bej in Jevtić podpisujeta prijateljsko pogodbo.

Belgrad, 29. nov. m. Po dvodnevem bivanju v Belgradu se je danes odpeljal v Ankaru turški zunanji minister Tevfik Ruždi-bej s svojim spremstvom. Pred odhodom Simplona so se zbrali na železniški postaji zunanji minister Jevtić, turški poslanik na našem dvoru Hajder bej z vsem osebjem, grški poslanik Melas, albanski poslanik, italijanski

ski poslanik Galli, naš poslanik v Ankari, dr. Miroslav Janković, oba pomočnika zunanjega ministra in višje uradništvo zun. ministrstva. Zunanji minister je dal na razpolago svoj salonski vagon, ki je bil vključen h kompoziciji Simplona. Do meje sta spremljala Ruždi-beja tukajšnji turški poslanik Hajder bej in osebni tajnik zun. ministra Kojić.

V Bolgariji

Sofija, 29. nov. AA. Zastopnik »Utra« se je razgovarjal s turškim zun. ministrom Tevfikom Ruždi-bejem na potu od jugoslovanske meje do Sofije. Turški zun. minister mu je izjavil tole:

»Prihajam, da povem Mušanovu, da v Belgradu nismo ničesar storili proti Bolgarski. Tamkaj nismo sklenili nobenih komplotov proti komurkoli, ker bi to nasprotovalo načelom naše zunanje politike. Hočem povedati g. Mušanovu vse, kar smo storili v Belgradu za ohranitev miru in dobre odnose med balkanskimi narodi. Z nobene strani se mi ni predlagalo ali skušalo doseči neki balkanski ali črnomorski pakt. Mi ne delamo zaradi razdora, temveč hočemo vzpostaviti zaupanje med narodi. Smatramo, da je s tako politiko mogoče doseči mnogo več kakor z vojsko.«

Češki agrarci zahtevajo od vlade, da pospeši pogajanja za konkordat

Praga, 29. nov. tg. Poslanci republikanske stranke (agrarci) so ravnokar predložili češkoslovaškemu parlamentu daljši sklep, v katerem zahtevajo, naj vlada pospeši pogajanja za ureditev odnosov s svetlo stolico, ker da to zahtevajo cerkveno-politične razmere na Slovaškem. V tem sklepu beremo sledeče:

»Češkoslovaška vlada je svoje dni v interesu dobrih odnosov med državo in rimsko-katoliško cerkvijo podpisala s Vatikanom posebno pogodbo (modus vivendi), na podlagi katerega so razne škofije dobile nove meje, ki se popolnoma skladajo z državnimi mejami. Pogodba je nadalje uredila tudi vsa vprašanja osebnostnega značaja. Republikanska stranka ugotavlja, da vlada izpeljuje te pogodbe še vedno zavlačujo, medtem, ko vsi vedno bolj žutijo zle posledice tega zavlačevanja, posebno na Slovaškem in sicer ne samo v cerkveno-političnem, ampak tudi v državno-političnem oziru. Zaradi tega se obračamo na vlado in jo prosimo,

naj v interesu pomiritev katoliškega dela prebivalstva, posebno na Slovaškem, ter v interesu udržitelnosti razmer v državi ter slednjič v interesu države same vendar enkrat resno vzame v roke ureditev cerkveno-političnih odnosov v državi in tem, da kakor hitro mogoče izpelje vse določbe omenjene pogodbe (modus vivendi). Podpisani poslanci predlagajo, da naj vlada vse ovire, ki še obstojajo in ki onemogočujejo pravilno ureditev cerkveno-političnih vprašanj, nemudoma odstrani tako, da bo v najkrajšem času mogla pristopiti h končno veljavni konkordatni pogodbi med državo in sveto stolico.

Predlog češkoslovaških agrarcev, ki se jim ne sme očitati prevelike naklonjenosti napram rimsko-katoliški cerkvi, izvirja iz patriotske uvidenosti, da ni v interesu države, ki se mora v sedanjem trenutku boriti za svojo zunanjo neodvisnost, ako na znotraj obstojajo razprtije, ki ovirajo enoten nastop vsega prebivalstva za obrambo domovine.

Ljubljanski občinski svet

Ljubljana, 29. novembra.

Danes ob 5 popoldne je bila seja ljubljanske občinske uprave. Zupan dr. Puc se je v predsedstvenem poročilu spominjal najprej pokojnega Petra Grassellija, prvega slovenskega župana. Zupan je dalje poslal mariborskemu županu šestitke k 15-letnici osvoboditve, za kar je prejel zahvalo od mariborskega župana. Zupan je dalje poročal, da je obiskal Ljubljano zagreški metropolit pravoslavne eparhije Dositej. Pri izročanju diplom novimenoanim meščanom ljubljanskim so ti darovali večje in manjše zneske za mestne reveže, za kar se jim župan iskreno zahvaljuje. Zupan je povabil vse občinske svetnike, naj se udeležijo patriotskega spreveda, ki bo 1. decembra. Nato je bil zaprišežen novi občinski svetnik dr. Tičar.

Poročilo finančnega odseka je podal nato g. Tavčar.

Posojilo za Ljubljanico

Katastrofalne povodnji so ponovno sprožile misel, naj bi se pospešila regulacija Ljubljanice še pred določenim rokom. Mestna občina je po županu dr. Pucu v tej zadevi intervenirala v Belgradu. Poštna hranilnica je izjavila, da je pripravljena dati mestni občini večje posojilo za pospešeno regulacijo Ljubljanice, toda mestna občina mora dati jamstvo, kako bo posojilo amortizirala. S tem posojilom bi bilo mogoče dovršiti regulacijo najkasneje do spomladi 1935. Za amortizacijo najetega posojila bi morala država dati vsako leto tretjino, to je 1 milijon Din. Od tega posojila bi mestna občina posodila barjanski vodni zadržki 2 milijona Din, ki bi ga zadrževala v večletnih obdobjih. Po raznih pojasnilih je bil sprejet predlog, da se izda poblastilo za najetje tega posojila.

Poročevalec je poročal nato o prevzemu ustanove pokojnega Roberta Kolmana, in sicer posestva pod Rožnikom, ki pripade žez določeni čas dvema ustanovama, od katerih je ena namenjena ubožnim slepecem, druga pa ubožnim trgovskim službenicem. Posestvo je cenjeno na 1.739.000 Din ter pripade od te vrednosti vsaki ustanovi polovica. Tavčar se je s toplimi besedami spominjal pokojnega dobrotnika Kolmana ter opisal njegova plemenita dejanja.

Sledile so razne manjše zadeve, kakor odkupi dveh parcel, ene v Mostah in ene nad staro bišensko cerkvijo, manjše zamenjave parcel na Cesti dveh cesarjev, razne pritožbe oziroma prošnje proti predpisu prirastkarine, ki so bile deloma zavrnjene, deloma povoljno rešene, zavrznjen je bil neki priziv proti trošarinjenju zagreškega piva ter en odpis manjšega zneska na najemini.

Predlogi odseka so bili v celoti soglasno sprejeti.

Poročilo gradbenega odseka

Proti kletnim stanovanjem

Poročevalec je navajal sklep gradbenega odseka, da se izda po novem gradbenem zakonu odredba, ki naj v bodoče onemogoči škodo po vlagi v stanovanjih. Ljubljana se po tej odredbi razdeli v tri pasove, od katerih se v južnem delu, to je nekako od Rožne doline pa do Doljenke ceste, ne smejo graditi kletna stanovanja, v drugem, srednjem pasu le kletna stanovanja do globine pol metra in šele v tretjem pasu bodo kletna stanovanja dovoljena. Izjeme dovoljuje mestna občina za vsak primer posebej. Predlog odseka je bil sprejet.

Občinski svet je odobril odkup manjšega kosa sveta na Šmartinski cesti v cestne namene. Sledile so razne parcelacije, ki so bile vse odobrene.

Marijin trg se bo preuredil. Za to preureditev je bilo več predlogov, od katerih prideva v poštev dva, in sicer prvi velikopotezni Plečnikov in drugi ožji predlog gradbenega urada. Gradbeni odsek je zadnji predlog spopolnil. Ta načrt pa se bo pozneje dal spopolniti v Plečnikovem smislu. Na trgu se zgrade prometni otoki, urade pločniki ter obnovi tlak. Ureditve bo veljala 68.000 Din, med tem ko bi Plečnikov načrt veljal 248.000 Din. Občinski svet je predlog odseka sprejel soglasno.

Ing. Bevc je dalje poročal o zamenjavi večjega števila parcel ob Linhartovi cesti. Mestna občina je z devetimi posestniki zamenjala tam parcele, tako da se bo dala zgraditi krajna cesta, dolga 1600 metrov, široka 40 metrov, trg pa bo širok 80 metrov. Medsebojna zamenjava zemljišč se krije. Nekateri posestniki bodo mestni občini še gotove zneske doplačali, drugim bo na mestno občino izplačala odškodnino. Razlika pride v prid mestni občini. Predlog odseka je podprl tudi podžupan prof. Jare, ki je seji tedaj predsedoval. Predlog odseka je bil končno sprejet.

Enako je bil sprejet predlog, da se predlagajo nekatere važnejše ljubljanske ceste in ulice med banovinske ceste II. reda.

Živahna je bila debata o načinu razpisov.

Utrinki

Očelje - sinovi

Kakor je znano, je nosilec frimasonstva v Franciji v prvi vrsti podeželsko učiteljstvo. Povečini je to generacija, ki je kumovala početkom kulturnega boja pod Combesom. Nekaj čisto drugega pa je mladina. Cerkevna statistika iz škofije Langres pove, da je skoraj tretjina vseh duhovnikov izšla iz učiteljskih družin.

Roosevelt oznanja praznik - zahvale

Predsednik Roosevelt je izdal proklamacijo na vse prebivalstvo republike, naj 30. november praznuje kot »zahvalni dan«. Ljudstvo Združenih držav naj se Bogu zahvali, da so najtežji dnevi prešli in naj moli za novega duha solidarnosti in slogo med deli prostrane države ter za večje medsebojno soglasje med podjetniki in delavstvom. Dalje naj molijo prebivalci Združenih držav k Bogu, da bi druge države in narodi razumevali, da nima Amerika nobenih napadalnih namenov, temveč da le želi, da bi se vsi narodi iskreno obvezali, da bodo spoštovali meje in pravice svojih sosedov.

Kdor ne plača - krade

Slovit pridigar je govoril pred izbranim občinstvom o dejanski ljubezni do bližnjega. Na koncu svojega govora pristavi: Morebiti pričakujete sedaj, ko sem vam tako govoril o ljubezni do bližnjega, da vas bom prosil za kak milodar ali za kak prispevek za dobrodelne namene. Nikakor ne! Le majhna, čisto preprosta prošnja imam do vas: Plačujte točno svoje čestljarije, kro-

vanja javnih del. Odsek je predlagal, da se morajo pogoji pri razpisu javnih del, ki jih mestna občina oddaja, v bodoče točneje določiti. Enako se morajo bolj natančno izdelati načrti ter približna cena. Predlog odseka sta podpirala Rebek in prof. Jare, med tem ko sta Pičman in dr. Bohinjec zahtevala, da se da podjetniku na prosto, da se seznani z glavni pogoji ter na to sam stavi ponudbo z ozirom na kvalitete dela in cene. Ing. Bevc je pojasnjeval, da se predlog odseka naslanja na zakon o državnem računovodstvu, vendar pa mestna občina ne bi bila pedantna saj je med pogoji vedno določba, da odda delo poljubnemu podjetniku. Predlog odseka je bil nato sprejet z večino glasov.

Odoben je bil nato tudi predlog odseka, da se zamenja posestvo Ivana Bizovičarja. Pod gozdom, ki je potrebno za regulacijo poti za opuščeno mitnico na Tržaški cesti s travnikom. Bizovičarju se stavijo primerni pogoji, da mora na sedanjem mestnem travniku postaviti hišo. Predlog je bil sprejet.

Živilski trg na Sv. Jakoba trgu. Zaradi malega nesporazuma je bila debata o živilskem trgu na Sv. Jakoba trgu v animiranem razpoloženju. Odsek je namreč sklenil, da se na tem trgu uvede prodaja živil vsake vrste. Poročevalec je bil Turk. Predlog je bil sprejet.

Poročilo personalno-pravnega odseka je podal dr. Bohinjec. Na vrsti je bilo več prošni za domovinsko zvezo, ki so bile delno odklonjene, povetini pa odobrene. Izvoljen je bil nov odbor meščanske imovine. Nadure in odškodnine za nedeljsko in nočno delo so bile že sredi julija, v kolikor so bile nepotrebne, odpravljene. Le v res nujnih primerih se nadure dovoljujejo. Odsek je izdelal nekakšna pravila, kako naj se v bodoče te nadure, nedeljsko in nočno delo pravilno honorirajo. Predlogi odseka so bili sprejeti. Prošnja omoženih uradnic za priznanje 75% stanarine je bila v načelu odklonjena, pač pa je bilo določeno, da se v izjemnih primerih socialne potrebe tako priznanje izda.

Debata o finančnih uredbah

Na dnevnem redu so bili razni nujni predlogi glede davčne obremenitve prebivalstva. V tej zvezi se je razvila tudi obsirna debata o raznih novih finančnih ukrepih, ki jih namerava izdati finančni minister.

Nujni predlog prof. Jare trdi, da mestna občina zaradi davčne preobremenitve svojega prebivalstva nima interesa, da bi se pritok občinskih doklad zaradi zvišanja odmerne podlage še zvišal. Predlog naroča županu, naj izroči finančnemu ministru spomencio o davčni preobremenitvi prebivalstva. V utemeljevanju svojega govora je podžupan prof. Jare zlasti ostro napadel cementni kartel, ki je že zvišal cene cementu. Ta kartel je prej izvažal cement do 40.000 vagonov po ceni 1500 do 1700 Din, doma pa se prodaja cement po 5500 Din, lastna cena pa bi mogla biti kvečjemu 2000 Din, in vendar je franko Trbovlje po 5200 Din. Pri sodanji ceni bi nesla trošarina po 1500 Din 45 milij. Din. Naš cement je v Solunu cenejši, kakor pa v državi. Še druge industrije imamo, tako tekstilno, ki ima pri 20 milijonih Din prodanega blaga 200.000 Din dobička, in je naš svila na Dunaju cenejša kakor pa pri nas.

Govorili so nato še Seunig, dr. Bohinjec, Soes, Rebek, Tavčar in dr. Fetič. Prečitana je bila tudi interpelacija odsotnega Frelha. Zadnji trije govorniki so naročali županu, naj ukrene vse potrebno v Belgradu, da interesi mestne občine in mestnega prebivalstva ne bodo preveč obšutno prizadeti. Občinski svet je to sprejel.

Podžupan prof. Jare je stavil nato naslednji nujni predlog, ki je bil sprejet.

Vlada je izdala uredbu o izvrševanju javnih del. Med ta spadajo prvenstveno javne ceste, razne melioracije in druga gradbena dela splošne koristi, ki morejo zaposliti večje število delavstva. Poleg regulacije Ljubljanice spadajo pri nas med najnujnejša javna dela: 1. ureditev cestne zveze Ljubljane z morjem; 2. ureditev dovoznih cest v mesto Ljubljana (državnih in banov.); 3. zgradba glavnega kolodvora v Ljubljani, in sicer v prvi etapi vsaj tirihi naprav. Zato predlagam: občinski svet skleni: gospodu županu se naroča, da se z utemeljenimi predstavkami obrne na merodajna ministrstva, da se navedena javna dela sprejmejo v investicijski program.

Tajna seja

Sledila je tajna seja, na kateri so bile obravnavane razne personalne zadeve mestnega uradništva in uradništva Mestne hranilnice. Nekaj nižjih uslužbencev je bilo vpokojenih. Določene so bile razne pokojnine in izredni dopusti itd. Načelno važen pa je sklep obč. sveta, da se odpuste vse omožene uradnice, ki na dan uveljavljanja nove pragmatike, to je lani, še niso imele deset službenih let. Te uradnice dobe po predpisih primeren odpravnino. Seja je bila zaključena ob 9 zvečer.

Z Romuni...

Praga, 29. novembra. tg. Od tukašnjih listov je samo »Češke Slovo« objavilo vest, da namerava Titulescu obiskati Beneš, ko se bo slednji mudil na Slovaškem, kjer bi moral imeti nekoliko predavanj o češkoslovaški državi. Sestanek je bil napovedan že za začetek novembra, toda zaradi težav, ki so nastale pri razorožitveni konferenci, je moral Beneš v Ženevo, tako da je bil sestanek preložen na danes, v sredo dne 29. novembra in sicer v Košice. Vaš dopisnik se je na merodajnih krogih informiral o verodostojnosti te vesti, a je bila zanikana.

Titulescu in Beneš sta imela namen pomeniti se glede nekaterih vprašanj, ki tičejo gospodarsko preureditev Male zveze v zvezi z raznimi podonavskimi načrti. Glavni namen tega sestanka, o katerem ni mogoče dobiti nobene podrobnejše informacije, bi pa moral biti problem priznanja sovjetske Rusije.

Z Nemci...

Praga, 29. nov. AA. Glede na vesti, ki so se razširile v tujih listih, da namerava Češkoslovaška v kraškem začetni neposredna pogajanja z Berlinom, izjavljajo v poučenih krogih, da to sicer ni izključeno, vendar bi se pa ti razgovori vršili le o podrobnostih in konkretizaciji manjših tekočih zadev. V teh krogih dalje naglašajo, da nalagajo pakt Male zveze in drugi prijateljski dogovori in zveze Češkoslovaški, da ničesar ne doda obstoječim mednarodnim pogodbam brez posvetovanja velikih in malih češkoslovaških zaveznikov.

Washington, 29. nov. b. Uradno se poroča, da so Češkoslovaška, Finska in Lotiška pričele pogajanja z ameriško vlado za znižanje vojnih dolgov.

Narodna skupščina

Belgrad, 29. nov. m. Danes popoldne ob 9 se je nadaljevala pod predsedstvom Ninka Perića seja finančnega odbora. Govorili so: Ilija Mihačević, Ignac Stefanović, dr. Ante Kuntarić, dr. Miroslav Stojadinović, Vlada Miletić in Ivan Mohorič. Belgrad, 29. nov. m. Danes popoldne je bila seja za proučevanje uredbe o zaščiti kmetov. Prisostvovala sta ji tudi predsednik vlade dr. Srškić in pravosodni minister Maksimović. Na seji je imel daljši ekspoze predsednik vlade, nakar se je pričela načelna debata.

Belgrad, 29. nov. m. Jutri popoldne se bo nadaljevala seja odbora za proučevanje uredbe o izvedbi javnih del. Minister za socialno politiko in narodno zdravje hoče, da se naj uredba čimprej sprejme, ker bi rad na podlagi nje zaključil večje posojilo za izvršitev javnih del v Črni gori, kjer narod strada.

Belgrad, 29. nov. m. V poslanskih krogih se govori, da se bo sestala skupščina v ponedeljek dne 4. decembra.

Seja senata

Belgrad, 29. nov. m. Na današnji seji senata je bilo pred prihodom na dnevni red sporočeno, da bo notranji minister odgovoril na interpelacijo dr. Ivana Maistorovića glede dovolitve naseljevanja židov in trajnega bivanja na ozemlju naše države, kakor hitro bo postavljen na dnevni red. Prečitala se je tudi prošnja Vekoslava Pelca iz Ljubljane. Nato so prešli na dnevni red ter je bil v načelu in podrobnosti sprejet zakonski načrt o klimirskem sporazumu med Jugoslavijo in Švico. Pri drugi točki dnevnega reda, pri pretresu zakonskega osnutka o obvezni telesni vzgoji naroda so govorili Jeremija Živanović, minister za telesno vzgojo dr. Hanžek, dr. Ravnihar in Fran Ivanišević. Senator Živanović je med drugim izjavil, da je pri nas moških otrok od 6. do 14. leta okoli 720.000, od katerih jih je včlanjenih v Sokola 44.525. Od 12. do 18. leta jih je včlanjenih v Sokola 20.646. V osmih generacijah od 18. do 26. leta je moških okoli 960.000, od katerih jih je včlanjenih v Sokola samo 29.548. Skupno število naše organizirane mladine v vseh organizacijah ne presega 270.000. Senator Ivanišević pa se je v svojem govoru baval s škofskovo poslanico in a posameznimi škofi, šaritem, Uccelliniem in dr. Srebrničem. Nato je bil tudi ta zakonski osnutek sprejet v načelu in podrobnosti. Prihodnja seja bo jutri popoldne. Na njej se bo odgovorilo na razne interpelacije.

Povišana carina

Belgrad, 29. nov. Na podlagi čl. 23 zakonskega predloga o splošni carinski tarifi je finančni minister poslal carinarincem tole pojasnilo: Za trakove, ki so prišli na obutev po tarifi številki 374 je treba plačati dodatno carino 30% za to obutev. Ti trakovi so lahko iz tekstilnega blaga, prav tako pa tudi iz drugega navadnega, finega ali najfinejšega blaga, kakor tudi n. pr. iz krzna.

Seja vlade

Belgrad, 29. nov. AA. Danes od 10.30 do 12.30 se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedništvom predsednika vlade dr. Milana Srškića.

Osebnosti

Belgrad, 29. nov. Premeščen je za višjega gozdarskega svetnika v 4. skupini 1. stopnje na gozdarski odsek kr. ban. uprave v Ljubljani inž. Zmago Cernfeld, višji svetnik iste skupine in stopnje pri gozdni direkciji v Ljubljani.

Belgrad, 29. nov. AA. Češkoslovaški poslanik na našem dvoru je izročil red belega leva 2. stop. generalu Zivojinu Terzibašiću, šefu topniško-tehniškega oddelka vojnega ministrstva, in red belega leva 3. stopnje g. Luji Lovriću, predsedniku Zveze vojnih dobrovolcev kraljevine Jugoslavije. Odlikoval ju je predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk.

Belgrad, 29. nov. m. S kraljevim ukazom je postavljen za primarnega zdravnika v splošno bolnišnico v Ljubljani v 6. pol. skupino dr. Božidar Lavrič, zdravnik banovinske bolnišnice v Mariboru.

Dunajska vremenska napoved: Nadalje velike krajevne razlike v oblačnosti, toda pretežno oblačno. V dolni Avetriji bo temperatura padla. Zelo malo izprememb.

Zagrebaška vremenska napoved: Pretežno oblačno in megleno v Primorju in v višjih gorskih predelih jasno. Hladno in stalno vreme.

Drobne iz Avstrije

Dunaj, 29. nov. b. Pogajanja med dr. Dollfussom in vodstvom Landbunda so zastala in se rezultati ne morejo pričakovati v doglednem času.

Dunaj, 29. nov. b. Pogajanja za fuzijo med Wiener Bankverein in Niederösterreichische Escompt Gesellschaft se vodijo že nekaj časa. Dozorela so v toliko, da bo fuzija uradno objavljena v najkrajšem času, morda še v teku tega tedna.

Vatikanski denar

Rim, 29. nov. b. Guverner vatikanskega mesta poroča, da se bo v italijanski državni kovnici kmalu pričel kovati vatikanski denar iz srebra in nikla. Vatikan bo izdal za 500.000 lir desetlirskih kovancev, za 250.000 lir petlirskih kovancev, za 100.000 lir nikelnastih kovancev po 5, 10, 20 in 50 centimov. V istem poročilu se trdi, da se bo koval tudi zlati denar od 100 lir in sicer za znesek 10 milijonov lir.

2 poljska velenarnika

Varšava, 29. nov. Poljska je naročila v italijanskih ladjevidnicah dva moderna parnika po 15.000 ton, ki bosta vozila na progi Gdinja-Amerika.

Novi borbe v Kitaju

London, 29. nov. b. Iz Pekinga poročajo o borbah med vojsko generala Čang Ting Kaja, poveljnika 19. armade in četami maršala Čankajškega. Vojska generala Čang Ting Kaja se je pridružila vstajem v pokrajini Fukien. Pred nekaj dnevi se je ta pokrajina odcepila od vlade v Nankingu in ustanovila samostojno državo. Spor med Nankinom in vstaji zavzema vedno večje izmere. Čankajšek se je vrnil v Nanking in pričel z organizacijo vojske, da pokori vstaše.

Teroristi v Italiji

Trst, 29. nov. b. V Padovi je policija odkrila teroristično točko. V zadnjem času se je opazalo, da se v padovski okolici neprestano razširjajo protifasistični letaki, v juniju pa sta bila dva požara, eden v cerkvi sv. Rozalije, drugi pa v cerkvi sv. Petra. Krivcev policija ni mogla izslediti. Sedaj pa je aretirala trgovskega poštaka Pavla Fabiana in dijaka Zancanara ravno ob času, ko sta hotela podtakniti požar v cerkvi sv. Antona. Oba sta dejanje priznala in izjavila, da sta razširjala defasistične letake.

Volitve na Grškem

Pariz, 29. nov. Iz Aten poročajo: Listi domnevajo, da bo vlada razpisala splošne volitve glede na volitve predsednika republike, ki se bodo vršile prihodnje jesen, že prihodnje poletje. Tako hoče vlada preprečiti, da ne bi opozicija z veliko večino, ki jo ima v senatu, izvolila svojega kandidata. Listi mislijo, da bo za opozicijski kandidiral Venizelos.

Sorehodi v stratosfero

Pariz, 29. nov. Londonski list »Daily Mail« prinaša v svojem današnjem pariškem izdanku vest, da namerava mladi Američan Mark Ridge vzleteti v stratosfero kakih 40.000 m visoko. Aparat, s katerim se bo letalec vzdignil, bo odprt, zato bo pa Ridge oblečen v posebno obleko sistema Davis, ki mu bo omogočila vzdržati atmosferske razmere v tej višini. Ridge je že v laboratoriju napravil poskuse pod zračnim pritiskom, ki vlada v višini 27.000 m.

Prometne nesreče v Angliji

London, 29. novembra. Prometno ministrstvo je zbralo in analiziralo podatke o prometnih nesrečah v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Prometnih nesreč je bilo 2.998, torej za 29 več kakor lani ob istem času. Pri tem je bilo ubitih oseb 3.061.

Poročilo navaja, da so prometne nesreče najpogostejše med 7 in 9 zjutraj, ko hite nameščenci na delo, med 12 in 14, to je za popoldanskega odmor, med 17 in 18 ter zvečer med 22 in 23, ko se občinstvo vrača iz zabavišč.

Največ nesreč je ob nedeljah in javnih praznikih. Polovica ubitih oseb so pešci in od teh se je polovica ponesrečila pri hoji čez cesto. Le v 265 primerih je bila oretirana hitrost vzrok prometnih nesreč.

jače, modistinj, s eno besedo, vse, ki se za vas trudijo in delajo... Posledica teh besed je bila seveda velika zadržana dam in gospodov, ki so nehote gledali in se ozirali na svoje krasne obleke, na katerih plačila so pa ubogi rokodelci oziroma življje morda že dolgo zastoli lakali. Pridigar je bil končal svoj govor z besedami: Kdor svojih računov ne plačuje, cenjene dame in gospodje, ta dela prav tisto kakor ta, on krode...

Vera in umetnost

Umetnost, ki vzbuja lepe misli, čista čustva in čestokrat prebujajo zgubljena življenja ljudi, je mimo religije najvišja vrednota človeštva. V remini dviga bogonarjen umetnik človeštvo po svojih plemenitih umotvorih na višjo stopnjo kakor še tako lep pouk, opomin ali postava. Na drugi strani pa utegne slab pisatelj ali umetnik svoj čas povsem pokvariti, kar nam živo priča prav naš dnevni svet. Saj se da umetnost prav kakor religija zlorabiti. Slab umetnik zmora napraviti človeka lahkomiselnega, površnega, stranskega in ga povsem večji s človeškega dostojanstva.

Ako vede vera človeka k najvišji pravni lepoti, k nadzemski sreči, in sicer s svojo toploti humanostjo in božanskim klicem, tedaj vede tudi umetnost, zemlja sestra vere, po svoji lepoti vsaj posredno k poslednji sreči. Saj sta vera in umetnost vse tase skupno plemenitili človeški rod, pa najbilo to glasba, pesništvo, slikarstvo, arhitektura itd., vse je bilo notranje povezano z vero in lepoto. Se pogani so v svojih templjih združili umetnine s bogovi. Pri Grkih je bila n. pr. umetnost z božanstvom eno.

Kako pa pojmujejo sodobni umetniki svoje umetniške talente?

Smrt mladega slovenskega misijonarja v Indiji

Ljubljana-Rakovnik, 28. nov. 1933.

Nepričakovano je prispela iz Assama vest, da je v Shillongu umrl mladi slovenski misijonar, salezijanec Karel Mlekus.

Komaj pičlih osem let je minilo, odkar je odrinil v misijone — 3. decembra 1925 je zapustil Evropo — in že se je odprla požrešna zemlja in zagrnila toliko najlepših nad. Bravcem katoliških misijonov in Salezijanskega vestnika njegovo ime ni neznano, saj je v teh listih večkrat objavljal kakšne misijonske črte iz Assama.

Pred menoj leži karta, kjer mi je pred meseci sporočil, da je dobil svoje misijonsko okrožje s središčem v Čerapundžiju. Ves navdušen pripoveduje, kako se bo lotil dela, kako bo zidal kapelice po oddaljenih seliščih in gorskih dolinah, kako bo prosil in pisal v domovino, da spravi skupaj 10.000 rupij (200.000 Din), ki so mu potrebne, da si postavi šolo in stanovanje; ki živo besedo popisuje težave in nevarnosti, ki ga spremljajo na njegovih apostolskih potovanjih, ko mora v najhujših naliivih — Čerapundžijsko okrožje slovi, da ima največ dežja na svetu — čez strme hribe mimo globokih prepadov in nevarnih tesni, da prinese dušam duhovne tolažbe in krepiča...

Zdaj je mrtev. Smrt ga je našla sredi obilnega in gorečega dela. V nekem oddaljenem kraju se je nalezel legarja, povrhu pa je pritisnila še pljučnica in v petih dneh je bil ob robu groba. Z največjo težavo so ga domačini na ramah prenesli z gora v dolino, odkoder ga je avtomobil odpeljal v Shillong, sedež apostolske prefekture, kjer je 2. novembra zjutraj umrl v navzočnosti svojih dragih sobratov. —

Njegov pogreb je bil prav veličasten. Udeležile so se ga tudi krajevne civilne oblasti. Pokopal ga je v škofovskem ornatu sam apostolski prefekt msgr. L. Mathias.

Pokojniki je bil rojen v goriški okolici 20. jan. 1902. Svetovna vojna ga je z rodni tal poglala okušan grenko usodo begunstva. V tem času je spoznal ustanovo bl. Janeza Boska in se vpisal med njegove sinove. Začutil je misijonski poklic in predstojniki so ga poslali v Assam. Tu je dovršil bogoslovje in 8. nov. 1930 pel novo mašo. Potem pa se je vrnil v delo in v kratkem času izpopolnil mnogo let, kot pravi v posmrtnem listu njegov predstojnik msgr. Mathias. Bil je res nadvse delaven. Ni se ustrašil nobenega truda in napora. Njegovo geslo je bilo: »Daj mi duš, drugo vzemi!« S posebno vneto se je lotil učenja kasijskega jezika, ki ga govore ondodni domačini. Kmalu se je tako spopolnil, da ga je docela obvladal v besedi in pismu. Ustanovil je in urejeval kasijski list »Krščanska družina«, ki ga je največ tudi sam pisal in ki je zanesel Kristusovo blagovest tudi med najbolj pozabljenimi ljudmi. Svojo misijonsko nalogo je razumeval v najmodernejšem duhu in je bil v tem veren sin don Boskov. Njegovo delo doslej med nami še ni bilo močno znano, ker se je komaj začelo in ker ni hotel — kot je pravil — vsega takoj obešati na veliki zvon. Bil je preskromen za to in preponižen. Da nam ga je Bog ohranil, bi bil izvršil še velika dela. Toda pota božje previdnosti so nerazumljiva. Treba je žrtve. Iz teh bodo vzklili novi poklici. Dal Bog, da bi bilo tako!

Naj v miru počiva!

Truplo dr. I. Perneta bo prepeljano v domovino

Telesni ostanki pok. dr. Ivana Perneta bodo prepeljeni iz Zeneve v domovino. Čas in kraj pogreba bomo naznanili, kakor hitro nam bo mogoče.

Jugoslovansko finančno pravo I. del

Neposredni davki, državna trošarina in takse.

Knjiga, ki jo je priredil Sušec Stefan, načelnik fin. oddelka banske uprave v p., bi po prvotnih objavah morala iziti koncem meseca novembra. Od strani merodajnih faktorjev pa se je predčasno doznalo za važne zakonske spremembe in dopolnitve. Zakonskim predpisom finančne stroke, ki so danes raztreseni po vseh mogočih zakonih, uredbah in pravilnikih, bo torej v kratkem dodan še zakon o spremembah in dopolnitvah zakonov o neposrednih davkih, drž. trošarini in takсах.

V smislu tega dejstva se je odložil tisk knjige dotlej, dokler davčne reforme ne bodo zakonito določene. Avtor bo na osnovi teh sprememb takoj redigiral svoje delo.

Ker predstavlja omenjena knjiga viden interes ne le uradniškim krogom, marveč slehernemu davkoplačevalcu, bodo zbrani finančni predpisi vsebovali tudi navodila za davčne ugodnosti. V sistematično popolni, pregledni in poljudni vsebini se bodo torej tudi upoštevale nove davčne reforme, vsled česar bo dobila knjiga še večjo uporabno vrednost.

Izdaja knjige se bo zato nekoliko zakasnila. To naj predvsem služi v vednost vsem onim p. n. gospodom uradnikom, zasebnikom in firmam, ki so knjigo naročili. Navzlic obširnejši vsebini in nepredvidenemu delu ostane cena knjigi v prednaročilu neizpremenjena v iznosu 80 Din. Ker bo knjiga tiskana v omejenem številu, izvodov od katerih je že pokovica oddana v prednaročilo, se interesi opozarjajo, da ne odlašajo z naročilom.

Prednaročila, odnosno predplačila se sprejemajo še nadalje do preklica na naslov avtorja: Sušec Stefan, Ljubljana, Beethovnova ulica 15.

Kaj pravi zemljiška knjiga za oktober

Zadnji čas je postalo večje zanimanje za zemljiško knjigo. Mnoge, zlasti strokovne šole so naprosile vodstvo zemljiške knjige, da učencem ob popoldanskih urah razkaže težke folijante in jim kratko pojasni pomen in važnost vseh vpisov. Prihajajo pa tudi stari očanci in gledajo razne okoliške mape.

Zemljiška knjiga je tudi oktobra imela v pogledu raznih denarnih in drugih transakcij prav živahen promet, kajti v vseh stvareh je dosegla 9.145.052 Din. O kupnih pogodbah in hipotekah smo že pisali. Zelo so se pomnožile realne eksekucije, kajti upniki silijo na plačilo svojih terjatev. Pri 112 nepremičninah je vodstvo zemljiške knjige zaznamovalo na podlagi realne eksekucije skupno

Od bolečine k ugodju

Prehlad, neuralgija, vročica in vsa neugodja, ki jih povzroča naporno življenje odpravimo, ako vzamemo Aspirin tablete. Pazite na Bayerjev križ. Ima ga vsaka tableta in vsak omot.

ASPIRIN

BAYER

V L. Jureta k. d. Zagreb, Cerna 32. Oglan je registr. pod št. 3407 od 1. III. 1932.

svoto 596.747 Din. Neki upnik se je intabuliral za svetico 76, drugi za 107 Din, a najvišji je bil za 60.000 Din. Mnogi upniki skušajo doseči kritje svojih terjatev z dražbami. Za skupnih 130.435 Din je bilo predlagano dražbeno postopanje proti 22 posestnikom v mestu in okolici. Na 10 posestvih je bilo oktobra v zemljiški knjigi zabeležena prisilna uprava za 410.543 Din. Najvišji znesek je bil 302.145 Din, najnižji 379 Din.

Razveseljivo je pač dejstvo, da skušajo dolžniki z največjim naporom in veliko požrtvovalnostjo očistiti svojo grudo vseh intabuliranih dolgov. Oktobra je bilo pri 64 zemljiških izknjiženih raznih dolgov za 1.783.639 Din. Najvišji dolg je znašal 860.000 Din. Najnižji izbris pa je bil 25 Din, to je star avstrijski intabulant v kronah. Izročilne pogodbe so bile oktobra redke. Le 15 gospodarjev je izročilo mlajšim močem težka bremena in gospodarstvo domačije. Izročene domačije so izročevalci cenili na skupno 1.585.600 Din.

Borba z roparji v belgrajski okolici

O borbi orožnikov s proslulima roparjema Milisavom Sušičem in Milošem Mitrovičem smo poročali večkrat kratko med telefonskimi vestmi. O tej borbi poročajo sedaj še razne podrobnosti. V ponedeljek popoldne, skoraj že v mraku, je bila orožniška postaja na Umki obveščena, da so v Draževcu opazili oba hajduka, Mitroviča in Sušiča. Takoj je tja odšla močna orožniška patrulja, ki je previdno obkoljevala oba roparja. Roparja sta bila naprej v vasi Vrančicu, nato pa sta odšla v Draževac, kjer sta prenočevala v neki hiši. Orožniški poročnik Trifunović je naročil orožniškim postajam iz okolice, da osredotočijo vse svoje razpoložljive ljudi v Draževcu. Orožniki so okoli pol 4 zjutraj že popolnoma obkolili roparja. Orožniki so ležali v blatu in vodi do pol 7 zjutraj. Tedaj so orožniki slišali iz hiše, kjer sta prenočevala banditi, življenje. Prišlo se je daniti. Dve sosedni hiši sta se že razsvetleli, omenjena hiša pa je bila še v temi. V prvem svitu pa se je naenkrat pojavil oboroženi ropar Miloš Mitrovič, ki je stopil do vodnjaka, kjer se je ustavil. Orožniki niso smeli zgubiti niti trenutka. Orožnik Franjo Gombač je ustrelil prvi. Takoj zatem je preplašen pritekel iz hiše ropar Milisav Sušič. Oba roparja sta stekla proti poti, kjer je ležal orožnik pri orožniku. Nastala je srdita borba. Mitrovič je preskočil stezo ter dosegel preoraeno njivo. Sušič pa je skočil čez jarek, kjer je naletel na orožnika Veselinoviča. Ta je ustrelil iz puške, Sušič je omahnil, toda tudi on je sprožil puško ter zadel orožnika v grlo in ga smrtno nevarno ranil. Nato je ustrelil na Sušiča orožnik Marčetič, naker se je Sušič zvrnil v jarek ter vzdiknil Mitroviču: »Zbogom, jaz ostanem, pozdravi doma!« Mitrovič pa je bežal dalje ter se ni okrenil k padlemu tovarišu. Ni pa pritekel niti 800 m, ko so ga že dosegle kroglice orožnikov. V križnem ognju orožniških pušk je padel ves prestreljen kake rešet. Ko so orožniki prišli do njega, je bil že mrtev, po čisti belji srcaji pa mu je še tepla kri. Razbita m uje bila črepanja. Vse streljanje je trajalo komaj nekaj minut. Na-

loga orožnikov je bila izvršena in dva roparja izven zakona sta po tolikih naporih oblasti končala svoje burno življenje. Oba roparja sta bila oblečena v drago obleko. S seboj sta imela poleg karabink tudi revolverje in bombe. V dveh pisanih tiskanih torbica so orožniki našli mnogo kozmetičnih predmetov, kolonske vode, aspirina, zavojev, škarje itd. Tu so bili tudi izrezki iz časopisov o poročilih o njihovi zadnji zločinih. Orožniki so našli tudi nekaj knjig, med temi roman Zole »Nana« in Verneov roman »Potovanje pod morjem«. Roparja sta se v zadnjem času zavedala, da se ne moreta tako svobodno gibati kakor prej, ker so ju zadnje čase oblasti preganjale z izredno vneto, povrhu tega pa je notranje ministrstvo še povečalo nagrado na nju, tako, da so ju pričeli zapuščati njuni tihi pomočniki. Zadnja dva meseca roparja nista izvršila nobenega ropa ali kakšnega drugega zločina, temveč sta se zgolj trudila, da se ometa preganjanju orožnikov, ki so jima sledili stalno za petami. Po večini sta se skrivala v gozdovih ter sta obiskovala le najbolj zveste svoje pomočnike.

Ljutomer

Koroški pevci iz podjunske doline nas obiščejo na praznik, dne 8. decembra. Vodi jih župnik in poslanec g. Poljanec. V Ljutomeru priredijo koncert koroških pesmi. Mestna občina jim pripravlja slovesen sprejem.

Deset let bo minulo dne 1. decembra, odkar župnikuje v Ljutomeru msgr. Andrej Lovrec. Sicer pa deluje v ljutomerski župniji kot dušni pastir že 24 let. V teh letih je bil trikrat provizor. To so leta dela, trpljenja in žrtve. Da bi bila prihodnja desetletja še uspešnejša in svetlejša, to želimo in čestitamo g. župniku k jubileju in godu.

Miklavž pride v Katoliški dom prihodnje nedelje, dne 3. decembra, ob pol 4 popoldne. Darovi se sprejemajo predpoldne v knjižnici Katoliškega doma.

Predrzen roparski napad na trgovce

Iz Bosne poročajo o predrznem roparskem napadu, ki je bil izvršen v bližini vasi Tušilović v okraju Vojnić na cesti med Kladuho in Karlovcem. Trgovca Ibrahim Muhamedagić in Alija Barjaktarević sta peljala blago iz Karlovca. Najprej je peljal Alija Barjaktarević, na katerega so se vrgli v bližini omenjene vasi štirje oboroženi roparji, od katerih je eden skočil na voz ter pričel rezati vrvi pri zavojih bombaža ter zavoje metati v kotanje poleg ceste. Ostali trije razbojniki pa so pričeli blago izbirati. Ta trenotek je izrazil Barjaktarević, ki je pogljal konje in tako pobegnil. Roparji so nato napadli Muhamedagićev voz. V trenotku pa, ko je eden roparjev hotel prerezati vrvi pri zavojih, je Muhamedagić ustrelil z revolverjem ter zadel predreznika, ki se je preuknil v jarek. Ostale tri roparje je to tako ustrašilo, da so pobegnili, Ibrahim pa je pogljal konje. Napadeni trgovec je dožudek takoj prijavil orožnikom, ki so prihitali z avtomobilom na kraj napada. V jarku poleg ceste so res našli ranjenega roparja Miljadina Popratčiča iz bližnje vasi. Pod nobenim pogojem pa ni hotel ranjen ropar izdati svoje tovaršije in to najbrže zaradi tega, ker ima njegova tolpa še več d-ugih zločinov na vesti. Orožniki so medtem prišli še enega roparja, niso pa mogli najti oropane bombaža. Pokradeni bombaž je vreden okoli 3500 Din. Na tem kraju, kjer vodi cesta iz Hrvatske v Bosno, je bilo zadnje dni izvršenih že več roparskih napadov.

Hčerka turškega ministra o modernih Turkinjah

Turški minister za zunanje zadeve Tefvik Ruždibej je privedel s seboj v Belgrad tudi svojo hčerko gdč. Emel Hanam Ruždib, ki so jo na turškem poslanstvu nekoliko pobarali belgrajski časnikarji. Gdč. Emel Ruždib je lepo dekle, zelo izobraženo in govori gladko francosko. O napredku in mišljenju svoje domovine je pripovedovala med drugim: »Nova Turkinja je z moškim povsem izenačena v vseh bistvenih smereh. Danes je popolnoma avtonomna ter se more razvijati brez ovir. More se učiti, študirati in dovršiti študije ter zavzema že važne položaje v državi in v zasebnih ustanovah ter na plemenit način tekmuje z možem največ kot njegov pomočnik. Turške žene so danes ravnotežni bolnišnici, tajniki ministrstev, zdravnice in celo podjetniki. V kratkem bomo imeli celo ženske policiste po angleškem vzgledu. Moderna turška deklela obiskujejo šole, na vseučiliščih pa jih je vsaj 50% ter dobivajo po večini prve nagrade. Turške žene ljubijo igro, sport, tenis, jahanje, plavanje in potovanje. Med njimi in možmi se razvija tekreno prijateljstvo, ki je izključno tovariško, k čemur največ pripomorejo moške in ženske gimnastike ter zveze na vseučilišču. Ankara je danes

Selah in v Tinjah. Zdaj v zimski dobi vodijo posamezni gospodje duhovne vaje za razne stanove, od katerih se jih gotovo udeležijo po 30 udeležencev z velikim uspehom. Najlepša priprava za katoliško akcijo. Začele so letos gospodinje gg. župnikov. Podoba nam jih kaže 26, ki so ob prazniku svete Elizabete, vzorne gospodinje, napravile duhovne vaje v Tinjah pod vodstvom g. Zehnerja, župnika v Zelezni Kapli. V sredini sedi g. prošt Benetek, hišni gospodar, levo od njega pa g. vodja duh. vaj.

mesto, kjer se prireajo plesi, kakor v vseh evropskih središčih, mladeniči in dekleta plešejo vse moderne plesse. — Pa veruje turška žena v ljubezen ali pa v njo dvomi, prav tako kakor evropsko dekle? — Turkinja veruje v ljubezen. Pri nas se zakoni aklepaajo največ samo iz ljubezni, toda Turkinja ni nikoli sentimentalna, temveč pozna resnično življenje, ter ji je način novega življenja dal poleg novih dolžnosti tudi novo gledanje na življenje. Turkinja seveda ne gleda na življenje točno tako kakor kakšna zapadna Evropejka, toda ljubezen ima v srcu nove Turkinje častno mesto, ni pa cilj njenega življenja ter se ji ne udaja več z vzhodnjaškim fanatizmom, temveč z zavestjo novega položaja »tovarištva in enakosti z moškimi«.

Domžale

Godbeno društvo proslavi 15 letnico zedinjenja v petek, 1. decembra ob 8 zvečer v svojem domu. Na sporedu je več pevskih in godbenih točk, govor ter proslavi primerna Vojnovičeva dramska pesnitev »Smrt majke Jugovidec« (drugi spev). Vstopnine ni, vabljeni vsi.

Akademski pevski zbor na novinarskem koncertu

Na letošnjem novinarskem koncertu nastopi akademski pevski zbor pod vodstvom svojega neumornega pevovodje Fr. Marolta. Naši akademiki-pevci so znani po svojih uspešnih nastopih, a nedvomno bodo na novinarskem koncertu še prav posebno pokazali, kako krasno znajo zapeti in kako globoko v srca jim je vsajana ljubezen do lepega petja.

Do leta 1926 so bili akademiki-pevci naše mlade univerze razkropljeni v raznih pevskih zborih. 12. oktobra t. l. je bil pa položen temeljni kamen njihovem pevskemu zboru, ki torej še nima za seboj dolge preteklosti, pa

je vendar že za zavidanja vredni višini. Velika zasluga za ustanovitev zboru gre prvemu zbornemu pevovodji g. Fr. Maroltu, ki je vodil pevski zbor naših akademikov do študijskega leta 1929-30. Potem je prevzel vodstvo priljubljeni kapelnik naše opere g. Anton Neffat, jeseni 1932 pa zopet g. Marolt.

Prvič je nastopil akademski pevski zbor na svetosavski proslavi na univerzi 27. januarja 1927. Že v naslednjem mesecu je štel nad 50 pevcev. Prvi njegov javni koncert je bil 4. julija 1927 v Mariboru, a dva dni pozneje v Ljubljani. S prvim uspešnim nastopom so sle-

dili novi in zlasti so se naši akademiki-pevci odlikovali na proslavi 10-letnice ljubljanske univerze. Zdaj šteje akad. pevski zbor nad 70 članov in ne goji samo petja, temveč vodi tudi teoretično šolo obvezno za vse novince. Šola vodi g. Marolt in letos jo obiskuje 60 novincev. Ta šola je najboljše jamstvo, da pridejo v zbor samo prvovrstne moči.

Prav nič ne dvomimo, da bodo naši vrli akademiki-pevci tudi na novinarskem koncertu v polni meri potrdili svoj sloves in da bo njihov nastop nov dokaz kako plodnosno je delo na naši mladi univerzi tudi v tem pogledu.

Liubljanske vesti:

Ljubljanskemu meščanstvu

Združene bojne organizacije: vojni dobrovoljci, rezervni oficirji, bojovniki, četniki in vojni invalidi priredijo dne 1. decembra svečano proslavo 15-letnice našega osvobodjenja in ujedinitvenja.

Na tej proslavi naj bi sodelovala vsa javnost Ljubljane in bližnje okolice, kakor tudi vsa narodna in kulturna društva, gospodarske in socialne organizacije in ustanove.

Proslava 1. decembra naj pokaže vsem in vsakomur, da se ob 15-letnici osvobodjenja in zedinjenja Slovenci do dna duše zavedamo vrednosti tega zgodovinskega dejstva, saj smo takrat stopili v krog svobodnih evropskih narodov. Zato bodi 15-letnica tega znamenitega dogodka spontana manifestacija vsega našega ljudstva brez izjeme in razlike za našo, s tolikimi žrtvami ustvarjeno državo.

Pri božičnem nakupu

suknje, obleke, trenčkota in hubertus plašča globoko znižane cene.

LUKIČ, Ljubljana

Stritarjeva ulica

Proslava 100letnice Vincencijevih konferenc

V nedeljo, 3. decembra priredi Vincencijeva konferenca za akademike v veliki dvorani hotela Uniona ob 8 zvečer proslavo stoletnice ustanovitve prve Vincencijeve konference.

Mladi francoski akademik Frederic Ozanam je l. 1833 zbral poštvene akademijske okoliščine in ustanovil bratovščino z namenom, naj akademiki tolažijo z osebnim obiskom revne sloje in jim delijo nabrane darove. Ta ustanova se je imenovala Vincencijeva konferenca in iz Pariza se je širila po vsem svetu.

Akademiki v Ljubljani so po zgledu Ozanama ustanovili podobno organizacijo in v nedeljo bo akademika Vincencijeva konferenca v zvezi z drugimi Vincencijevimi konferencami praznovala spomin na začetnika te bratovščine, Ozanama.

Spored:

1. Friderik Ozanam (govori g. A. Ložar, predsednik Vincencijeve konference za akademike).
2. Potreba Vincencijeve konference v Ljubljani (govori ob sklopih slikah g. Hafner, akademik).
3. Praktično delo Vincencijeve konference za akademike (govori g. Klasing).

Vmes petje in recitacija sv. pisma.

Vstopnice: Sedeži v prvih petih vrstah 8 Din, ostali sedeži v parterju in na balkonu 4 Din, stojališča 2 Din. Dobijo se v predprodaji v trafiki ge. Soukal, Pred škofijo in od 7 naprej v nedeljo zvečer pred dvorano.

Vabljeni so na proslavo vsi prijatelji krščanske dobroteljske, posebej člani vseh Vincencijevih konferenc.

Občni zbor Vincencijeve konference za akademike bo v soboto ob 3 popoldne v dvorani Akademikega doma, Miklošičeva v. 5.

Miklavžev večer v Unionu

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Vstopnice se dajo v predprodaji v »Unionu« pred veliko dvorano in to že v petek, 1. decembra od 9 do 13. Druge nadaljevalne dni se bo vršila predprodaja od 15 do 19. Vabimo in prosimo vse, ki se nameravajo udeležiti prireditve, da si preskrbe vstopnice že v predprodaji.

Kaj bo danes?

Drama: »Sv. Ivana«. Red Četrtek.
Opera: »Traviata«. Red A.
Salezijanski mladinski dom: Ob 5.30: Proslava petnajstletnice zedinjenja.

Kino Kodljevo: Ob 8: »Z dušo in telesom« in »Frankenstein«.

Noneto službo imata lekarni: mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

★

☉ Jutri na novinarski koncert! Zanimanje za ta koncert je letos v Ljubljani tako veliko kakor še nobeno leto. Tudi letos bo novinarski koncert edina velika večerna prireditev na državni praznik in zato se nam ne bo težko odločiti, kam pojdemo jutri zvečer. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu, kjer se dobe tudi koncertni sporedi po 1 Din.

☉ Verdijev Requiem je eno največjih in najpomembnejših del svetovne glasbe na cerkveno besedilo. Besede črne mase je komponiral Verdi na način, da bo to ostalo za vse čase na programu vseh velikih glasbenih institucij. Napisano je tako občutno, da mora prevzeti vsakega poslušalca. V lazi razumevanje dela samega je Glasbena Matica izdala drobno knjižico, ki prinaša originalno latinsko besedilo z novim slovenskim prevodom in par pojasnjevalnih stavkov radi lažjega razumevanja celoga dela. Knjižice bodo od petka dalje v predprodaji v Matici knjigarni in neobhodno potrebno je za vsakega poslušalca, ki hoče bolj uživati impozantno delo, da že v naprej prečita ta uvod. Na koncertu samem ne bo časa zato, ker prehitro sledijo posamezni odstavki Requiemu. Vstopnice so v predprodaji v Matici knjigarni. Občinstvo vabimo, da pridno seže po njih, da bo tako deležno izrednega glasbenega užitka.

☉ Slovensko zdravniško društvo in Narodna liga proti tuberkulozi priredita v nedeljo 3. dec. t. l. ob 11 popoldne v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti v Ljubljani komemoracijo umrlih francoskih zdravnikov-učencev prof. Calmette-a in Roux-a. Spored je sledeč: 1. Primarij dr. V. Meršol: Uvodna beseda. 2. Docent dr. I. Matko: Prof. A. Calmette, ustanovitelj protituberkuloznega dispensarja. 3. Dr. V. Meršol: Zasluge prof. E. Rouxa za znanost in slovo. 4. Dr. J. Prodan: Calmette-ovo cepljenje proti tuberkulozi. — Vabljeni gg. zdravniki in ostalo občinstvo. Vstop prost.

☉ Združenje brivcev, frizerjev v Ljubljani opozarja svoje člane, kakor tudi p. n. občinstvo, da bodo brivnice odprte na dan 1. in 8. decembra od pol 8 do 12 popoldne. Dne 24. decembra (na sveti večer) pa od pol 8 do 12 in od pol 14 do 20.

Manifestacijski obhod se bo vršil v petek, dne 1. decembra točno ob 5 popoldne. Zbirališče vseh udeležnikov je na Kongresnem trgu in v bližini od pol 5 do 5. Sprevod se bo pomikal s Kongresnega trga po Vegovi ulici, Rimski cesti, Bleiweisovi, Aleksandrovi, Tyrševi, Tavčarjevi, Miklošičevi, čez Marjin trg, Stritarjevo ulico na Mestni trg, kjer je pred ročevjem razhod.

Pozivam hišne posestnike, da okrase svoje hiše z državnimi zastavami, meščanstvo pa naprošam, da ta dan, zlasti v času slavnostnega obhoda razsvetli svoja okna, izlozbe, zlasti na ulicah, kjer se bo spreved pomikal.

Ljubljana, dne 28. nov. 1933.

Dr. Dinko Puc

mestni načelnik in župan ljubljanski.

☉ Gotovi ljudje, ki nimajo sicer na tem nobenega interesa, širijo pravilno rešitev naše v nedeljski številki objavljene križanke. V lepem prosimo, da to početje opuste, ker sicer bi jih morali poklicati na odgovor. — Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

☉ Z mesarskih stojnic. Pred dnevi so dobili vsi mesarski mojstri v mestu od nadzorne oblasti naročilo, da morajo v svojih obratih v roku dveh mesecev nabaviti novo belo perilo. S tem ukrepom hoče nadzorna oblast dvigniti, oziroma spopolniti higijeno v mesnicah.

Miklavž dobro ve, kje se kupi po ceni. Zato nabavlja bonbone čokolado deserte in kekse izključno le pri **BONBONIERE**

nasprot glavni pošti

☉ Na naslov pošte uprave. Komaj par centimetrov snega je padlo te dni in že je vsa Ljubljana, zlasti v predmestju, brez telefonske zveze. Kamor greš, vidiš polgane žice. Menda ni material tako star ali morda slabšeje kakovosti, ker bi se sicer posvečalo telefonskemu omrežju več pozornosti. Svoj čas, kadar je snežilo, smo videli, kako so poštni delavci po mestu z dolgimi bambusovili latami otepali pravočasno žice, da se niso potrgale pod težo nekopičenega snega. Uprava lahko izračuna s svinčnikom v roki, da bi jo tako opravilo s prav majhnim številom delavcev stalo par sto dinarjev in kar je pri tem največje važnosti — telefonsko omrežje bi ostalo v največji meri nepoškodovano, telefonskim naročnikom pa bi bile tako prihranjene neštete nepravilnosti. Pri opustitvi te previdnostne mere pa mora uprava vsakokrat alarmirati vse monterje in nebroj delavcev, da povežejo in nadomestijo potrgane žice. To ji povzroča gotovo ogromno stroškov. Najbolj prizadeti pri tem so pa naročniki, ker trajajo taka popravila več dni ali največkrat cel teden, predno so vključeni vsi naročniki. Res je, da je sedanje telefonsko omrežje veliko obsejnejše, toda v mislih imamo le oni del, ki je izpeljan nad zemljo in kateri je povečini dosegljiv tako, da se morejo žice brez težkoč na omenjeni način oporiti teže snega in obvarovati pred potrganjem. Več telefonskih naročnikov.

☉ Urejevanje hodnikov. Zadnje dni urejujejo mestni delavci hodnike v Cigaletovi in Janez Trdinovi ulici. Tam doslej na eni strani ni bilo hodnikov. V Janez Trdinovi ulici so tudi dvignili cestišče. — Te dni so tudi začeli voziti v mestne parke in v Tivoli iz Podutika fini beli pesek za posipanje. Navozili bodo okrog 30 metrov peska.

Klinični specializist za ženske bolezni in porodništvo

MED. DR. IVO RAKULJIČ-ZELOV

zopet redno ordinira od 9—11 in od 2—4/7

Miklošičeva cesta 34/1

telefon 2025

Moste pri Ljubljani

V nedeljo, dne 3. decembra, se vrši v Ljudskem domu občni zbor društva za zidavo župne cerkve sv. Družine v Mostah. Prosim, da se obnege zbora udeležite v čim večjem številu. Začetek ob 11 popoldne.

Mladinska proslava petnajstletnice zedinjenja bo drevi ob polsedih v dvorani Salezijanskega mladinskega doma. Na sporedu so pevске in deklaracijske točke ter kratak prizor. Slavnostni govor bo imel g. katehet prof. Fr. Mihelič. Vstop prost. Vabljeni vsi rodoljubci!

Občinska mesečna pobožnost za moše in fante bo prihodnji četrtek, ne danes.

Kamnik

Za novinarski koncert vlada tudi v Domžalah in v Kamniku veliko zanimanje. Da ne bo treba domačim in kamniškim posestnikom koncerta predčasno zapustiti dvorane, naznanja avtobusno podjetje »Peregina«, da bo večerni avtobus počakal do konca koncerta na svojem postajališču v Tavčarjevi ulici.

Usodne posledice nepoznanja novih zakonov. Veliko število obrtnikov, zlasti pa na deželi, ni lani v določenem roku treh mesecev v smislu paragrafa 456 ob. zak. prijavilo svojih obrti, zaradi česar jim je oblastvo sedaj odvzelo dovoljenje izvrševati obrt in jih pozvalo, da vrnejo obrtne liste. Za vsakega obrtnika je to precej nerodna zadeva, zato smo prepričani, da bo oblastvo našlo pravo pot za ugodno rešitev tega perečega vprašanja, ki je nastalo zaradi formalnih pogreškov prizadetih obrtnikov.

Videm pri Krškem

Pogreb nesrečne žrtve Marije Juvančič v Vidmu je pokazal, koliko prijateljev je imela pokojna. V dolgem sprevodu smo jo spremili na videmsko pokopališče, kamor je v poslednjih dneh večkrat hodila. Ob odprti grobnici se je gospod dekan s toplimi besedami poslovil od pokojne in naglasil, da je bila krščanska žena, ki ni bila nikoli nepravičljiva, saj je hodila čisto k sv. maši in prejemala svetotajstva. — Pevec so zapeli ginjaže žalostinke.

Orožniške patrulje še vedno vneto zasledujejo morilca Marije Juvančičeve in so dosedaj aretirali že več oseb.

Miklavžev večer v domu Kat. prov. društva bo v torek, 5. t. m. ob 5 popoldne. Darila prinašajte v prodajalno g. R. Škerbeca in g. J. Vahčiča.

Od peklenskih muk pa do zdravja potom Togonal tablet

Togonal tablete so v mnogih slučajih preizkušeno sredstvo proti: revmatizmu išijas, protinu, hripi, živčnim boleznim, glavobolu in boleznim vsled prehlada.

Togonal deluje v predpisanih količinah dobro in neškodljivo za želodec in ostale organe. Togonal pomaga. Poizkusite še Vi Togonal tablete. Poizkus bo tudi Vas prepričal.

Togonal pomaga k izločevanju mokračne kisline.

Dobi se v vseh lekarnah.

Odobr. S. Br. 17661 od 3. X. 1933.

Mariborske vesti:

Pomožna akcija in tekstilni industriji

V torek zvečer se je vršil na mestnem načelniku sestanku predstavnikov tukajšnje tekstilne industrije in mestne občine. Sestanka so se za občino udeležili župan in nekateri člani občinskega sveta, predstavniki tekstilne industrije pa so bili zbrani skoro polnoštevilno. Predmet razprave na sestanku je bila izvedba letošnje pomožne akcije. Kakor smo že poročali, izgubi letos mestna občina znaten doprinos industrijskih podjetij in delavstva, ki se je lani stekal v mestno pomožno akcijo, letos pa ga je prevzela banska uprava za svoj pomožni fond. Ker bi pa bila na ta način mestna pomožna akcija, ki je pokazala doslej tako lepe rezultate, brez uspeha, se je vodstvo občine obrnilo na tekstilno industrijo, da bi pri-

pomogla s prostovoljnimi doprinosom. Župan je v svojih izjavah obrazložil industrijem težaven položaj občine in nujno potrebo, da se izvede letos pomožna akcija vsaj v takem obsegu, kakor lansko leto. Naglašal je, da ni mogoče dobiti sredstev s kakimi novimi davkami ter apeliral na tekstilno industrijo, ki še edina v teh časih prosperira. Predstavniki tekstilne industrije so pokazali v svojem odgovoru mnogo dobre volje ter so izjavili, da so pripravljeni po svojih močeh prispevati primerne zneske. Imeli bodo še posebno posvetovanje, na katerem se bodo sporazumno določili prispevki posameznih industrijskih podjetij. — Upati je na ta način, da bo pomožna akcija mestne občine tudi za letos zagotovljena.

☐ Pontifikalna sveta maša bo danes ob 8 zjutraj v tukajšnji stolnici v praznovitve praznika patrona lavantinske škofije sv. Andreja.

☐ Verdijev »Te Deum« poje pevski zbor Glasbene Matice pri jutrišnji zahvalni službi božji v stolnici ob 11 na praznik zedinjenja. Pri orglah g. ravatelj Jože Trafenik.

☐ V stadske Ljudski univerzi predava drevi ob 19 prof. Jan Sedivy o glavnem mestu Bolgarije. Skioptične slike!

☐ Železniški upokojenci. Legitimacije za podaljšanje veljavnosti za leto 1934 je v Mariboru na glavnem kolodvoru takoj oddati: na koroškem kolodvoru pa do 1. decembra. Priložiti je zadnji odrezek poštne nakaznice o prejemanju pokojnine in 1 Din za vložek. Rešitev o pokojnini je seboj prinesli. Staroupokojenci, odnosno njih vdove, ki nimajo penzijskega dekreta, imajo podati pismeno izjavo, kako dolgo so (možje) aktivno služili. Pri poduradnikih je navesti višino zadnje letne plače.

☐ Pred oltar... V mariborskih farnih cerkvah so se te dni poročili: inž. Fedor Gregorič, inženjer talske elektrarne in Stefanija Kunovar, vdova po arhitektu. — Ivan Dolinšek, mizar drž. železnice in Alojzija Blasutto, zasebnica; Kramberger Franc, pek in Katarina Gmeiner, šivilja; Jernej Seligo, čevljar in Katarina Tržkan, zasebna uradnica; Matija Stuhec, posestnik sin in Marija Jelen, posestnikova hči; Simon Kokeržnik, posestnik sin in Marija Pušnik, žensarka hči; Ignacij Ribič, posestnik in Barbara Selinšek, posestnikova hči; Jakob Znidaršič, čevljarški mojster in Elizabeta Godec, tkalka; Franc Zalar, posestnik in Kovačič Ljudmila, služkinja; Anton Oto, mizarški pomočnik in Rozina Slamič, tkalka; Avgustin Fojt, tkalec in Stefanija Ribič, tkalka; Jakob Potišek, kleparški pomočnik in Elizabeta Vrabčič, tovarniška delavka; Jožef Herman, elektrotehnik in Elizabeta Svenšek, šivilja. Novoporočencem obilo božjega blagoslova!

☐ Poljski premog za plinarno. Te dni je prispela za mestno plinarno velika pošiljka 700 ton črnega premoga iz Poljske. Premog je izvrstne kakovosti in ga je naročilo podjetje, kakor običajno, po Jug. plinar. združenju, ki je izlicitalo potrebo vseh jugoslovanskih plinarov (okraj po zelo ugodnih pogojih na Poljskem. Pošiljka je bila nato-vorjena v Gdinji, od koder je prispela po morskimi poti na Sušak.

☐ Odgovorno. — Družabni večer francoskega krožka se je moral odložiti radi nenadoma nastalih ovir na četrtek, 7. decembra.

☐ Auer Anka je preselila trgovino klobukov v hišo slikarja Lorberja, Vetrinjska ulica 5. Se pripravljajo.

☐ Izvirna reklama. Poulična senzacija je bil dež oblakov, ki se je siral izpod oblaka neba. Letake je trosilo setalo »Naših kril«. S temi letaki so nekateri mariborske trdnice pripravile srečnim najditeljem lepo Miklavžovo presenečenje: oni, ki ju ujel letak s pečatom in podpisom trdnice, je dobil lepo darilo. Radi tega je bil lov za letaki umevno živahen ter se ga je udeleževala posebno mladež, ki je plezala za njimi celo na drevesa in strehe.

☐ Konjunktura v tekstilni. Številne mariborske tekstilne tovarne so v zadnjem času prešle na nepretrgan obrat: delajo tri skupine delavstva, vsaka po 8 ur, da zamore industrija slediti naročilom. — Znatno se bo povečala tovarna »Jugoslavica«. V torek se je vršil komisijaki ogled novokupljenega zemljišča v Melju, na katerem se bodo zgradili novi tovarniški prostori.

☐ Novosti iz gledališča. Z veseljem so pozdravili obiskovalci gledališča novo stekleno steno v čakalnici, ki sicer stopnišču kazinske dvorane ni v okras, zato pa varuje čakalnico neprijetnega prepiha. — Z zadostjenjem bodo pozdravili tudi izboljšanje centralne kurjave, ki se sedaj obeta. Naročen je že nov parni kotel, ki se obrataval ceneje od sedanjega, dajal pa bo tudi večjo toploto.

☐ Razpis dobave uličnih tablic. Mestna občina je razpisala dobavo novih uličnih napisnih tablic in hišnih števil in sicer iz emaljirane železne pločevine. Ulične table bodo imele velikost 50 krat 32 cm, hišne številke pa 25 krat 16 cm.

☐ Božična drevesca. Mestno tržno nadzorstvo opozarja še sedaj vse dobavitelje božičnih dreves, da si pravočasno preskrbijo potrebno potrdilo o izvornosti, ker se bo na trgu zaplenilo drevesca vsem prodajalcem, ki ne bodo imeli takega potrdila.

☐ Drva mestnim uboženim. V prvi polovici prihodnjega meseca se bodo razdeljevale mestnim uboženim podpore za drva. Do podpore so upravičeni vsi oni, ki dobivajo glasom sklepa mestnega sveta redne mesečne podpore na knjižice. Tozadnje nakaznice se bodo izdajale v socialno-političnem oddelku mestnega načelnstva, Rotovžki trg 9.

Vsak naj prinese knjižico, s katero prejema podporo.

☐ Diplomirana učiteljica, revnih staršev, daje instrukcije iz vseh predmetov ter gre tudi za domačo učiteljico. Naslov v upravi »Slovenec«, Koroška cesta 1.

☐ Ne ve, odkod je in žigav je, šestletni fantek se je zatekel k posestniku Mariji Divjak pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Nikdo ga ne pozna, sam ne ve, kako je prišel tjakaj in pravi, da ima teto v Mariboru.

Celje

☐ 31. december se bo praznoval na slovesen način kot državni praznik zedinjenja Srbov Hrvatov in Slovencev. Vse hišne posestnike opozarjamo, da morajo biti na ta dan vsa poslopja okrašena samo z državnimi zastavami (čl. 29 zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine in § 9 zakona o praznikih). Mestni načelnik.

☐ Poročila sta se včeraj v Marijini cerkvi v Celju g. Jože Čokl, pos. sin, in gđ. Cilka Drča, pos. hči, oba iz Zibika. Poročal je ženinov brat č. g. Janez Čokl, kaplan v fločah. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

☐ Knjige Goriške Mohorjeve družbe. Kdor bi rad dobil knjige Goriške Mohorjeve družbe, ki so pravkar izšle, naj takoj naroči osebno v Mohorjevi tiskarni v Celju.

☐ Miklavžev večer. Kakor smo že na tem mestu poročali, priredi Vincencijeva konferenca v torek, dne 5. decembra ob 5 popoldne v veliki dvorani Ljudske posejilnice Miklavžev večer. Vstopnina je 3, 2 in 1 Din, pristojbina za darila 2 Din od zavika. Kdor bi želel, da pride Miklavž na dom, plača kot odškodnino 30 Din. Ker je ves čisti dobiček namenjen Vincencijevi konferenci, se preplačila hvaležno sprejemajo.

☐ Z Upravnega sodišča. Novoimenovani predsednik upravnega sodišča v Celju g. dr. Predn in sodnik g. dr. Kržišnik sta že prevzela svoje posle.

☐ Prijave slajenja mošta. Opozarjamo svoje čitatelje na imenovani razglas mestnega načelnstva celjskega, ki je nabit na uradni deski mestnega magistrata.

Ptuj

Izpitna predavanja. V spodnji dvorani Narodnega doma bodo od 4. do 16. decembra t. l. izpitna predavanja za mojstre in mojstrske kandidate. Predaval bo zadržni nadzornik g. Založnik iz Maribora. Tozadnje prijave naj se predložijo najdlje do 2. decembra odboru za splošno in strokovno naobrazbo trg. in obrtniškega naraščaja v Ptuj.

Poroke. V župni cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptuj so se poročili preteklo nedeljo sledeči pari: Jožef Hentak, posestnik in Terezija Horvat, pos. hči, oba iz Podvincev; Jožef Popošek, zidar in Marija Kolarič, pos. hči, oba iz Spuhlje; Rudolf Cigula, posestnik iz Župetincev in Marija Sok, pos. hči iz Dornave.

Na državni praznik dne 1. decembra t. l. se vrši cerkvena proslava v prostijskih cerkvi ob 9. Mestno načelnstvo opozarja hišne posestnike, da morajo v smislu obstoječih predpisov biti navedeni dan vse hiše okrašene z zastavami in da mora delo v obratih počivati.

Trbovlje

Ustanovni občni zbor »Ljudskega odra« bo v četrtek zvečer ob sedmih v Društvenem domu.

Društvena proslava zedinjenja združena s spominom na naše izseljence bo v nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Občni zbor bojovnikov, ki imajo v Trbovljah najmočnejšo skupino, bo v nedeljo v gostilni Volker popoldne ob devetih. Skupina je vsestransko delavna. Ima močan podporni fond, s katerim podpira družine revnejših članov, organizira samopomoč in je postavila v Trbovljah izredno umetniški spomenik v vojni padlim tovarišem.

Dolnja Lendava

V nedeljo je imela naša lendavska gasilska župa svoj občni zbor. Dve listi sta bili predlagani, zmagala je seveda samo ena in sicer so bili izvoljeni sami narodni, pošteni možje. Gotovi krog ljudi je poparjen. Radi bi videli, da bi zmagala druga lista. Nekateri so se pač rodili pod nesrečnimi zvezdami, da jim vse spodleti. Večina ljudi jim to iz srca privošči. Zamera gor, zamera dol, naši neustrašni, pošteni možje gredo svojo pot.

Tihotapska smola ob severni meji

Štiri krave zaplenjene - kdo je lastnik

Apače, 28. nov.

Cetudi je pri nas ob severni meji tihotapski posel zelo težaven, ker dela mejna reka Mura veliko oviro in je razen tega meja še dobro zastražena z obmejnimi vojaki, ki v takih stvareh ne poznajo nobene šale, vendar se še kljub vsem težavam najdejo tu in tam nekateri, ki poskušajo svojo srečo v tej »stroki«. Tako so tudi v eni izmed preteklih noči skušali neki neznanci zelo drzni tihotapec iz naše strani »izsmuglati« v Avstrijo v bližini Apač (Apače so oddaljene od meje komaj de-

set minut!) čez Muro kar štiri krave. Živina ima namreč v Avstriji veliko višjo ceno kakor pri nas. Toda pri tem poslu jih je doletela velika smola. Kljub temni noči so jih zapazili naši obmejni stražniki in tukajšnji orožniki. Ko so tihotapec videli nevarnosti, so prepuštili krave njihovi usodi, sami pa so se spustili v beg in izginiti v temni noči. K sreči so odnesli zdrave pete kljub strelom, ki so padli za njimi. Ker se lastnik zaplenjenih krav ni javil, so jih obmejni organi prodali v Gornji Radgoni na dražbi. Za tihotapec pa se vrši še nadaljnje poizvedovanje.

Pri božičnem nakupu

damskega plašča in obleke

globoko znižane cene.

LUKIČ, Ljubljana

Stritarjeva ulica

Kaj pravite?

Svoje dni smo v šoli brali, kako so prebrisani Schilbürgergerji zidali hišo, kako so jo opremili z vsem razkošjem, samo na okna so pa popolnoma pozabili. Nakoč so eni predlagali, naj se slava podere do temeljev in naj se postavijo najprej okna, potem šele novo zidanje. Drugi pa so bili mneneja, da tega ni treba, češ, koliko krasne svetlobe je po mitem božjem svetu: naslavimo vrste, napolnimo jih s svetlobo, dobro zavežimo in iztrsimo svetlobo po temnih sobah. To je poceni in brez velikih silnosti. In zmaga je druga struja.

Tam onkraj nekdanje južne železnice je nastalo krasno novo predmestje, ki se imenuje »Bežigrad«. Na podlagi mojstrskih načrtov so se razdelile in razprodale parcele, na katerih so sredi bujnih vrstov vstale razkošne vile. Ko je bilo vse v redu in pripravljeno za udobno življenje, ko so se naselile družine z otroci in pohištvo, ko je že cimzelen ponekod začel poljubovati lepa bivališča in so rože bohotno cvetele po vrtovih, ko so bile potegnjene ceste in v duhu začrtani pločniki, so se občinski očetje — Ljubljane in ne Schilbürgergerji — spomnili, da so pozabili na — kanalizacijo. In brž so našli neko podjetje, ki se je s krampi in motikami spravilo nad rajski Bežigrad, začelo riti po ulicah in cestah, izkopavalo ogromne jarke sredi potov in navalilo ob dične ograje vrtove cele hribe izkopane zemlje, brozge, peska in blata. Sedaj, ko je vse razkopano in razdejano kakor od granat razorojeno vojno ozemlje, pa je nastopila zopet tišina, le da je sneg osvežil in pomehčal hribe in kraterje. Sedaj imamo mir, tam za Bežigradom, ko smo se enkrat pritegovadili domov, samo vtis nam ostaja, da je zopet nekdo — ali Ljubljana, ali podjetje, ali Schilbürgergerji — pozabil, da so za kanalizacijo potrebne tudi — cevi.

Po mitem božjem svetu je toliko potrpežljivosti. Morda bo tudi tukaj zmagal predlog, da gremo po njo z vrčami, jih napolnimo in dobro povežemo, potem pa jo iztrsimo, potrpežljivost namreč, po prelepem Bežigradu.

— Pri težkočah v želodcu, gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzroči čaša naravne »Franz-Josef« grenčice točno »poživljenje« v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef« vodo kot važno pomožno sredstvo proti griži in obolenju želodca, ki nastopa v družbi mrzlice

Koledar

Cetrtek, 30. novembra: Andrej (Hrabroslov), apostol. Ta mesec se je dan skrčil od 10 ur za 1 uro 14 minut na 8 ur 46 minut.

Novi grobovi

† V ljubljanski bolnišnici je v sredo zjutraj umrla ga. Jančič Jožefa roj. Menard, žena delavca kemične tovarne in hišnega posestnika v Tovarniški ulici v Mostah. Blaga žena, ki je bolehalo dalj časa, zapuščala moža in 6 otrok, katerim izrekamo najiskrenejše sožalje ob tem hudem udarcu. Pokojnici pa dodeli Gospod večni mir in pokoj! † V Ljubljani je umrla ga. Marija Samsonovna-Kanskaja, vdova po drž. uradniku. Naj v miru počiva! Zaljubljenim naše sožalje!

Osebnosti

— Promocija na zagrebški univerzi. Danes bo promoviran za doktorja prava g. Viljem Lippai iz Maribora, sin upokojenega šol. uprav. Vendla Lippaija v Prosenjakovih (Prekmurje). Milademu doktorju naše iskrene čestitke!

— Poroka. Včeraj, dne 29. nov. se je poročil v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. Molinaro Angelo, stavbenik iz Škofje Loke, z gđ. Heleno Adamičevno, iz znane in priljubljene »Mihaltov« rodbine iz Praproč. Novoporočencema iskreno čestitamo in jima želimo obilo uspeha in sreče v skupnem življenju.

Ostale vesti

— Cenjene naročnike, ki imajo še kaj zaostanka na naročnici, vljudo opozarjamo, da je bil opomin, ki so ga že prejeli oziroma ga prejmejo te dni, zadnji, nujni opomin. V lastnem interesu naj se izvoli odzvati s plačilom vsak prizadeti najkasneje do 3. decembra.

— Narodna protituberkulozna liga v Ljubljani razpisuje javen natečaj za osnutek plakata za l. jugoslovanski tuberkulozni kongres 1934. Osnutek je oddati do 3. januarja 1934 pod zapečatenim ovitkom z geslom. Priložiti je zaprito kuverto z geslom in naslovom. Osnutek mora biti zgoljvjen v velikosti najmanj 47x31 cm in sicer v treh barvah. Letak naj ima zdravstvenopropaganden pomen v smislu cifre in teženju protituberkulozne borbe. Trije najboljši predloženi osnutki bodo honorirani z nagradami po 1500, 600 in 300 Din. Vsi osnutki ostanejo last lige, ki jih more uporabljati in razmnoževati z imenom avtorja za svojo propagando. Osnutek je poslati ali oddati osebno na: Narodna protituberkulozna liga v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20, I. nadst., soha 205

— Samo še en dan! Teden dni pisemskega papirja. Skoraj neverjetno, a vendar je resnica, da se dobi pri Ničmanu v Ljubljani mapa pisemskega papirja, to je 10 kuvert in 10 pisemskih papirjev za 1, 1.50, 2 Din itd. Skatljje 50 komp. pismi že za 12, 15 Din. Na izbero tudi fin luksuzno opremljen pisemski papir v elegantnih kasetah. Nihče naj ne zamudi izrabititi tedna pisemskega papirja!

— Požar. V noči od sobote na nedeljo okoli 10 je začela v Murski Soboti goreti velika trgovina klobukov, last g. Sukiča Jurija. Ker je bilo poslopje leseno, se je ogenj naglo razširil. Kmalu so prihiteli gasilci z novo motoriko. Kljub velikemu trudu in požrtvovalnosti gasilcev je zgorelo vse, ostale so le gole stene. Blago so večinoma rešili. Niso pa mogli rešiti dveh avtomobilov.

— Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo

— Nove knjige. Rožencvet: Leteče copate, pravljice, Din 10; Bevk: Kozorog, pripovedke, Din 24; Proti novim svetovom, zgodovinske črtice, Din 10; Živi ogenj, življenje in delo Pija X., Din 10; Svetoletni koledar za l. 1934, Din 10 (letošnja Goriška Mohorjeva družba); Golja: Kulturna prireditel v Crni mlaki, veseloigra v 3 dej., Din 32; Lavtar: Posebno ukoslovje računskega pouka v narodni šoli, vez, Din 48; Zadržna Indija, dežela tisočih mučencev, Din 7; Kramole, Domovini, zbirka deklaracij za državne in narodne praznike, Din 36; Prepeluh: A'arna reforma, Din 25; Vrt in moje rože, Din 30; Knoll: Ideologija moderne arhitekture, Din 20; Orožen: Zgodovina najnovejše dobe za VIII. razred sred. šol, Din 56; Satan in Iskariot, III. knjiga, 3. snopci, Din 13. Goriška Matica za l. 1934: Koledar za l. 1934, Din 16; Vrbanjakov: Prirodni pojavi in človeški izumi, Din 16; dr. Potrato: Zdravje in rastline, Din 16; Bevk: Dedič, povest, Din 16; Seljak: Ljubi moj domok, nekaj smernic kako napravimo stanovanje lepo in prijetno, Din 16. — Vse te knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Čuj, kaj možiček PALMA ti pové;
Da, le podpetnik PALMA je za teli
Elastičen le z njim te tvoj korak,
v trpežnosti noben mu ni enak;
ne shodi se, kot nov je in brez hibe,
če v njem si vzpel se na najvišje hribe.
Dobiš jih pri vsakem čevljarju.

Sport

Austrija : Škotska 2:2 (1:1)

Glasgow, 29. novembra. Današnja tekma med avstrijsko in škotsko reprezentanco, ki se je vršila pred 62.000 gledalci v Glasgowu, je končala neodločeno 2:2 (1:1). Tekmo je sodil Belgijec Langenus.

Vzlic nekaterim trdotam je napravila tekma v splošnem lep vtis. Škoti so v drugi polovici silno pritiskali in napeli vse svoje moči, da bi izsilili zmago a zaman. Najboljši škotski igralec je bil 35 letni John.

Med avstrijskimi igralci se je posebno odlikoval srednji krilec Smistik, ki je delal precizno kakor ura. Obramba je bila dobra, napad izvrsten. Posebno odlična sta bila Schall in Bicar.

Gole so zabili za Škote: John (bomba iz 19 m prostega strela), za Avstrijo pa Sindelar v 40. minuti prvega, in Schall v 7. minuti drugega polčasa.

Občinstva je bilo 62.000, ki je lepo in odprto igro burno odobraval. Ljudje so še ves prvi polčas prihajali na igrišče. Med njimi se je opazilo tudi mnogo invalidov na vozičkih. Zanimivo je, da je bilo svojih 90 odst. moških gledalcev v čepicah.

Ilirija : Rapid (Maribor)

V nedeljo bomo videli v Ljubljani zopet zanimivo nogometno tekmo. Na ilirijanskem igrišču se namreč srečata Ilirija in mariborski Rapid v prvenstveni tekmi. Rapid si hoče zagotoviti čim boljšo pozicijo v prvenstveni tabeli, kar je dokazal zlasti v svoji zadnji tekmi napram Hermesu. Je to agilna enajstoročica, ki bo tudi za belo-zelene precej trd oreh.

Ilirija se je v zadnjem času močno popravila in njen napredek je tolikšen, da je ne bo lahko izrinili s prvega mesta. Na vsak način bo hotela varovati svoje mesto in zato bo napela vse sile, da si pribori tudi v nedeljo obe točki. Prijatelji nogometa bodo imeli glede na to v nedeljo zopet priliko videti lepo igro, kajti eni kot drugi bodo hoteli zmagati. Borba bo zato vseskozi zanimiva in napeta. Ker se bo z nedeljsko tekmo zaključilo jesensko podvezno prvenstvo v Ljubljani, zato naj vsak porabi še zadnjo priliko ter si jo ogleda.

Smučarski klub Ljubljana obvešča svoje članstvo, da se vsak klubov tekmovalcev kakor tudi smučar-turist najugodnejše zavaruje za slučaj nezgode pri zavarovalnici Dunav v Ljubljani. Vabimo članstvo, da se v čim večjem številu posluži zavarovanja, kajti čim več nas bo, tem cenejše bo zavarovanje. Prijave sprejema g. Šramelj Bogomir. — Dalje obveščamo članstvo, da dobi vsakovrstne informacije v klubskih zadevah dnevno od 18 do 19 (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevih pred prazniki) v klubskem lokalu v Zvezdi, II. nadst. levo, kjer se vršijo tudi seje upravnega in tehničnega odbora ter konzorcija za zgradbo doma. Tam so na razpolago tudi prijave za nove članstvo in obveznice za zgradbo doma. Inkasant je pričel s pobiranjem članarine. Prosimo članstvo, da nam olajša delo s točno poravnavo članskih obveznosti. — Smuk!

Birger Ruud bo menda že zopet dober. Pred kratkim smo poročali, da ima neko poškodbo na nogi in da se zdravi, preteklo nedeljo pa je že skakal na »Zugspitze« v Avstriji, kjer se nahaja točasno ta famozni skakač. Najdaljši njegov skok je znašal 38 m in to na naravni skakalnici.

Internacionalno prvenstvo Stajerske in Graza v table tenisu. Graški Akademski Sportni Klub priredi v dnevi od 8. do 10. decembra gornje prvenstvo za l. 1933. Tekmovalo se bo v 12 disciplinah. izmed katerih je najvažnejša single gospodov za prehodni pokal, katerega brani lanskeletni zmagovalc tega turnirja g. Ernst Nagy. Prijave je poslati do 7. decembra 1933 na naslov: Dr. Helmut Jentel, Graz, Morellenfeldgasse 8. Interesenti dobijo pri gornjem naslovu tudi vse potrebne informacije.

Francozi zbirajo potrebna sredstva za prihodnjo olimpijado na ta način, da plača vsak obiskovalec vsake sportne prireditve po 10 centesimov za olimpijski fond, ki bo dosegel do leta 1936. nad tri milijone frankov. Kaj ko bi še pri nas kaj sličnega upeljali?

Maks Schmeling se bo zopet boril. Maks! se bo 24. januarja prihodnjega leta spoprijel v Newyorku z Tommy Loughran-om. Kajti manager Maksa Schmelinga, Joe Jacobs, je sklenil pretekli četrtek tozadevno pogodbo in borba je torej gotova stvar.

Švedski kralj Gustav je daroval za evropska smučarska prvenstva, ki se vrše prihodnje leto na švedskem, častno darilo za zmagovalca na 50 km progi. Tudi princ Gustav Adolf je poklonil neko darilo.

Poklicni tenis igralci se bodo pomerili 3. in 4. decembra v Kopenhagnu. Povabljeni so na sodelovanje med drugim Roman Najuch (Nemčija), J. Koželuh (Češkoslovaška) in Axel Petersen (Danska).

Angleški tenis-igralcec Perry je premagal v Melbourneu (Avstralija) najboljšega tenis igralca na svetu v letu 1933 Crawforda z 6:4, 2:6, 6:4 in 6:3. V dvojicah sta pa zmagała Crawford—Hopman proti Perry—Wilde z 1:6, 6:3, 7:5, 4:6, 7:5 in v finalu proti Hughes—Lee z 8:6, 6:2, 6:3.

Ta dva čevlja sta nosila dva gospoda 6 mesecev.

Gospod A je negoval svoje čevlje A samo s ŠMOL-PASTO.

Gospod B je čistil svoje čevlje B nevede s slabšo kremo.

S ŠMOL-PASTO negovani čevlji A izgleda skoroda nov, usnje je čudovito mehko, prožno, brez madežev in nepremočljivo.

Čevlji B je razpokan, lisast, zgrbančen, trd in tišči pri hoji: **treba ga je vreči proč.** Ne usnie, temveč krema za čevlje je temu kriva!

Gotovo želite tudi Vi štediti in imeti lepe čevlje kakor A?

Ne zahtevajte nikdar kreme za čevlje, temveč izrečno

Šmol^{ovo} kremo za čevlje.

Tako izgleda z zakonom zaščitena Šmolpasta:

25 najvišjih odlikovanj:

Paris, Rim, Wien, Budapest, Atene itd.

— Nove telefonske zveze. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se otvori telefonski promet na progi Bled—Sattendorf (na Osojskem jezeru) in Jesenice—Velden (na Vrškem jezeru). Telefonska pristojbina je 4.50 zl. fr. za trinitutni pogovor.

— V Službenem listu kraljevske banke upra ve dravske banovine št. 96 od 29. t. m. so objavljena »Navodila za poslovanje s Poštno hranilnico kraljevine Jugoslavije« in »Seznamek strojev in strojnih delov, izdelanih v državi«.

— Duha in sredstva Katoliške akcije dobiš posebejbljena v knjigi »Kristusov mladeč«. Napreda v knjigarnah in pri založniku: Glasniku Srca Jezusovega, Ljubljana, Zrinjskega 9. Vezana 30 Din, broširana 25 Din.

— Vlom v občinsko pisarno na Veliki Pireščici. V noči od 25. do 26. t. m. so neznani vlomilci vdrli v občinsko pisarno na Veliki Pireščici. S silo so odprli vrata ter vzeli iz pisarne kolo, vredno okrog 500 Din, ter denarja v gotovini 531 Din. Prebrskali so vse predale in razmetali po tleh akte, iz miznice občinskega tajnika g. Miklavžina so pobrali znamke, kolke in nekaj drobiza v vrednosti Din 29. Očitvidno so šli vlomilci za denarjem, ker so pustili druge stvari na miru. Isti teden je bilo vlomljeno tudi pri raznih posestnikih in jim je bilo pokradenega več mesa, moke in kokoši. Orožniki so pridno na delu, a dosedaj niso prišli še do nobenega sledu, ki bi vodil k uspehu.

— Pri iskanju sledi na koprake naravne »Franz-Josef« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Cerkveni vestnik

Članice kongregacij Kraljice presv. rožnega venca in Brezmadežne imajo jutri (prvi petek) 1. decembra ob četrti na sedem zjutraj v aložizjeviški kapeli sv. mašo s skupnim sv. obhajilom. Udeležba obvezna! — Voditelj.

Stolna kongregacija Marijinega varstva (kongregacija gospa) bo imela jutri, v petek, 1. decembra popoldne ob 5 redni shod.

Celonočno češčenje sv. R. Telesa bo v ljubljanski stolnici v noči na 1. december (prvi petek). Iz knjige »Večna molitev« bomo molili 21. uro: Za adventni čas, Nočno češčenje se prične ob 21 in se zaključuje s sv. mašo ob 4. urah. — Isti večer (3. novembra) od 20—21 skupna molitvena ura z ljudskim petjem.

Duhovniki imajo svojo mesečno duhovno obnovo v Domu v petek, 1. dec. ob 5 popoldne. — Vodstvo doma.

Poizvedovanja

V vasi Strletje pri Robu je odšel v zgodnjih jutranjih urah 9. novembra Anton Znidaršič, 26 letni mladenič. Pogrešani je srednje postave, suh; ima zgornji sprednji zob zlat. Od doma je šel bos, gororok in razoglav. Vse dosedanje iskanje in poizvedovanje je bilo zaman. Zato lepo prosimo, če bi kdo kaj vedel o njem, naj to sporoči njegovim staršem ali najbližji orožniški postaji. Stroške bomo povrnil. — Anton Znidaršič, oče, Strletje, p. Rob na Dolenjskem.

Raj divjih živali

Bogata Angležinja, ki sovraži ljudi

Angležinja mrs. Bonham Christie je stara 67 let, je milijonarka in ima gradove po vsej Angliji. In čudno je to, da sovraži ljudi. Še bolj čudno je to, da med bogatinci dobiš največ takih, ki sovražijo ljudi, živali pa ne. Taka je tudi ta stara angleška bogatinka. V njenih gradovih ni ljudi, pač pa so polni nagačenih živali.

Pred petimi leti je kupila otok Brownsee Island za kakih milijon dolarjev. Ljudje ne smejo na otok, pač pa vsaka žival. Najela je celo vojsko ribičev, ki nimajo drugega opravila, kakor veslati okrog otoka in ljudem braniti blizu. Čarnikarju pa se je le posrečilo, da je prišel na otok. Stara čudakinja namreč sprejme vsako bolno žival v oskrbo. To je porabil časnikiar za zvijačo. Tako le popisuje zgodbo:

»Prinesel sem gospej bolnega fazana (v resnici je bil zdrav). Tako sem mogel na otok. Stotisoče je veljal nasip okrog otoka — v varstvo živali. Konec oktobra je — precej hladno. Pa še nikdar nisem videl tako redkih ptic, kakor na otoku Brownsee Island. Dva velika pingvina sta štorčljala ob obrežju, ko sem prišel. S fazanom pod pazduho že pol ure hodim po otoku, pa ne vidim žive duše. Grmovje in trate, steza pa nič. Iz grmovja skačejo divji zajci v celih tropih in beže po travnikih. Zdi se, da se celo tukaj, kjer jim nihče nič ne stori, človeka grozno boje. Celi tolpi nekaj londonskih mačk se tudi godi rajsko dobro. Zdi se, da so tu močnejše in večje, ker plezajo po drevju ko opice.

Končno sem pred gradom. Spominja na staro-angleške knežje dvorce. Pa lady Christie ni. Vrata so zapahnjena, okna zamrežena. Pajčevine mi dopovedujejo, da tu ni ljudi, ampak morda le nagačene živali. Nikdar pa nisem še videl tako suhih

prešičev, ko na tem otoku. Morda so to edine živali, ki jim ta raj ne ugaja. Obupani begajo sem in tja, ker jih nihče ne krmi, ampak morajo skrbeti sami za se. Ne kolje jih nihče. Kokoši, race, gosi vseh vrst veselo plešejo okrog mene in kriče, da bi skoro oglušel. Gosjak je pojedel bonbonček z moje roke.

»Stoj!« je zaklical ženski glas za menoj. Gospodična Ola Olafsson, švedska telovadka in sedaj zasebna tajnica gospodinjje ne verjame moji zgodbi o bolnem fazanu. Naj le pustim fazana tu, sam pa naj se naglo poberem v London. Mrs. Christie ne sprejme nikogar. Noče videti ljudi, celo gospodične Ole ne. Končno pa mi je le obljubila, da bom mrs. Christie videl od daleč.

Ob sedmih zvečer. Kakih 150 metrov za gradom je skedenj. Tu živi milijonarka lady. Kmalu pojde na večerni sprehod. Pozna vse živali na otoku in njihova skrivališča. V petih letih so se je tudi živali privadile in jo poznajo.

Na sto metrov daleč smem lady pogledati. Drugače ni šlo, ker ima pri sebi ovčarskega psa. Daljnogled mi pomaga. Mrs. Bonham Christie ima lase bele ko sneg. V roki ima palico, na kateri je pritrjena žepna svetiljka. Hodi čudovito veličastno. Res kakor kraljica. Zvečer obiskuje živali v prenočiščih. Njen pes »lord Winchestere« vse pozna. Naenkrat mrs. Christie zavije proti nama, lord Winchestere začne lajati, v naglem diru me gospodična Ola pripelje k čolnu.

In milijoni ljudi? Za nje ni ljubezni. Čudaška milijonarka morda misli, da je ne zaslužijo. Svoje dolžnosti pa reva ne pozna. Zato je pomilovanja vredna sirota pri vseh svojih milijonih.

Nova nesreča angleškega letala. Angleško letalo je padlo v srednji Angliji in se razbilo. Letalci so se rešili s padali. Ta nesreča je že četrta, ki je v nekaj dneh zadela angleško letalstvo

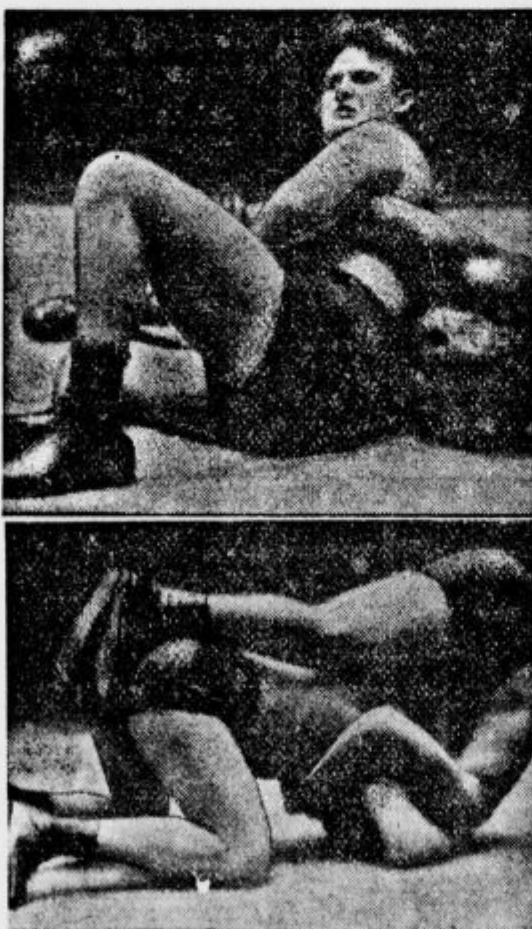
Akademiki se ponujajo za rablja

Pofjski rabelj se piše Braum. Pa se je naveličal svojega opravila in je prosil za pokoj. Za to prazno mesto je že veliko prosilcev, med njimi celo možje z visokošolsko izobrazbo. Za to službo je prosila celo neka ženska iz Vilne. — Pač znamenje hudih časov!

Kako bodo zasidrani umetni otoki

Poročali smo že, da so Američani napravili načrt, da bi v Atlantskem oceanu zgradili umetne otoke, na katerih bi pristajala letala na svojem poletu med Evropo in Ameriko. Zasidrani bi morali biti tako, da bi jih noben vihar ne odgnal. Na podobno vidimo, kako bi se to zgodilo: Otoki bi bili zvezani s 7 cm debelo galvanizirano jekleno vrvo s posebno plavajočo »kožo«. Od te pa bi šla vrv globoko pod morje in bi bila privezana na 1500 kg težko utež, ki bi ležala na dnu morja.

Borba v Berlinu za svetovno prvenstvo. Zgoraj: R. okoborec srednje teže Dunajčan Franc Kawan premaga svojega nasprotnika Kochanskega iz Poreča. — Spodaj se Westfalec Avgust Ahrens bori z zamorcem Johnom Essawom iz Kameruna.

Nevaren gozdni požar

Blizu zanimivega mesta Los Angelesa in blizu Hollywooda je bil te dni velik gozdni požar. Gozdni požar, ki je izbruhnil na zelo veliki parceli, je pustošil kar naprej, čeprav je bilo 3000 ljudi vedno na nogah, da bi ustavili ognjeno poplavo. Več reševalcev je bilo v ognju hudo opečenih. Požar se je že toliko približal manjšemu mestecu sredi gozda, da so prebivalci morali bežati iz svojih hiš. Ko je bilo nekaj hiš že v plamenu, je veter k sreči prevrnil svojo smer, tako da ni bilo večje škode. Oddelek 190 delavcev, ki so bili v gozdu zaposleni, je ušel plamenom skoraj nepoškodovan. Škoda re- nije do sedaj na 3.000.000 dolarjev.

Velike povodnji na Španskem

V zadnjih dneh novembra so na Španskem divjali veliki nalivi. Posebno v deželi Baskov so nalivi povzročili hude povodnji. Pa tudi drugod je bilo več mest pod vodo. Škode je milijone pezet. Naša podoba nam kaže prizor iz mesteca Los Arenas, kjer španska policija v čolnih rešuje ljudi

Zgodba ene noči na Javi

Dogodivščine z ukradenimi biseri

V glavnem mestu holandske Jave, v Bataviji, se je pred dnevi v eni sami noči zgodil roman, kakršnega bi ne mogla napisati najbolj bujna pisateljica fantazija. Iz Haaga namreč poročajo tole zgodbo, ki se je zgodila v Bataviji:

V Batavijo je prišla bogata Angležinja miss Conventy ter se nastanila v nekem hotelu. Popoldne je napravila izlet v okolico mesta. S seboj je imela 17 krasnih biserov, katere je imela spravljene z drugimi dragocenostmi vred v mali torbici.

Ko je miss Conventy to torbico za hip odprla, je to slučajno opazil malajski hotelski sluga, kateri je v torbici zagledal krasne bisere. Malajec je naročil svoji 14 letni hčeri, naj se splazi v sobo Angležinje, dokler bo ta na sprehodu ter naj pobera bisere. Pozno ponoči je hotelski sluga opravil svoje dnevno delo v hotelu in je odšel domov — z ukradenimi biseri v žepu. Prav za prav pa ni odšel domov, ampak se je napotil v razvpiito beznico blizu luke, kjer je hotel svoj plen za drag denar prodati.

Za bisere, ki jih je tam ponujal, se je posebno zanimal Braziljec d'Ornonez, ki v zločinskem svetu slovi po svojem pretepaštvu in po svojih temnih zvezdah. Braziljec si je bisere natančno ogledal ter jih meni nič tebi nič vtaknil v žep, Malajcu pa, ki jih je prodajal, odrinil nekaj bankovcev. Malajec je bil sicer razočaran, vendar se je bal škandala in je molčal.

Braziljec d'Ornonez je po tej sijajni kupčiji šel plesat z eno izmed številnih »dam«, kakršne hodijo v take beznice. V svoj ples je bil tako zamaknjen, da ni čutil, kako je tuja roka segla v žep in mu izmaknila zavojček z biseri. Šele, ko je bil ples končan, je divji Braziljec zapazil, da je okraden. Bil je prepričan, da ga je okradla njegova plesalka. Zato jo je začel na nemile viže pretepati. Ženska je seveda na vse grlo kričala. V beznici je bilo nekaj mornarjev, ki so priskočili ženski na pomoč in Braziljca tako pretepli, da je omedlel. Nato so vsega krvavega pretepača vrgli na cesto. Bil je še srečen, da ga niso upihnil.

Medtem pa je pravi tat — ki pa ni bil nihče drugi, ko malajski sluga iz hotela — z drugič ukradenimi biseri pobiral pete iz beznice. Ni pa opazil, da sta ga pri njegovi tatvini opazovala dva Kitajca. Tiho, kakor dve senci sta se Kitajca splazila za njim na temno cesto. Preden je mogel Malajec odpreti vrata v drugo beznico, so se mu že ovili okrog grla prsti dveh rok in ga vrgli na tla. Medtem pa ga je drugi napadalec naglo preiskoval, da

bi našel bisere. Toda Kitajca nista imela sreče. Morala sta svojo žrtev pustiti, predno sta našla bisere. Po cesti je prikorakala policijska patrulja in Kitajca sta morala izginiti.

Policisti so omamljenega Malajca odnesli na stražnico, kjer ga je začel preiskovati policijski zdravnik. Ta je v šopu las na njegovi glavi našel mali zavojček z biseri. Tja je bil namreč Malajec skril svoj plen. Ni trajalo dolgo, ko je policija vse vedela. Malajec je vse priznal. Ko se je Angležinja miss Conventy drugo jutro zbudila, so ji vseh 17 biserov položili na mizo. Pa biserom se ni nič poznalo, kaj se je z njimi v tej noči dogajalo...

Najbogatejši mož Japonske je baron Micui, ki je podaril 30 milijonov jenov (kake pol milijarde dinarjev) japonskim dobrodelnim organizacijam. — Baron Micui je šef velike japonske trgovske in industrijske firme, ki ima zveze z vsem svetom. Sedaj obhaja trdka 300 letnico obstoja. Zato se je bogati baron spomnil dobrodelnih ustanov s takim zneskom.

Čermakova zapuščina

Ceh Anton Čermak, umorjeni župan mesta Čikage v Ameriki, je prišel s Češkega v Ameriko reven ko cerkvena miš. Vse svoje imetje je nosil s seboj v povezani culici. Sedaj po njegovi smrti pa so ugotovili, da znaša njegova zapuščina kakih 17 milijonov dolarjev našega denarja.

Pravijo pa, da je bil Čermak še bogatejši. Tedaj so njegovo premoženje cenili nad 200 milijonov dolarjev. Toda ob znanem bančnem polomu v Ameriki je tudi Čermak izgubil večino premoženja. Pa tudi, kar mu je ostalo, 17 milijonov je še vedno čedna vsotica, s katero bi bil lepo živl, ko bi ga ne bila zadela morilčeva krogla, ki je bila namenjena njegovemu prijatelju Rooseveltu, sedanjemu ameriškemu predsedniku, s katerim sta skupaj sedela v avtomobilu.

Hčerko je izgubil

Gospod Jurij Lamprette iz Himberga se je na motornem kolesu peljal iz Dunajskega Novega mesta v Gloggnitz. Zadal za njim je sedela njegova 19 letna hčerka. Naenkrat je opazil, da hčerke ni več na kolesu. Ves prestrašen je obrnil in dirjal nazaj po poti, po kateri je privozil. Prav nič ni vedel, kaj se je s hčerko zgodilo. Šele avtomobilist, ki ga je srečal, mu je povedal, da mu je hčerka padla s sedeža. Ko je prišel na kraj, kjer je izgubil hčerko, je ravno reševalni avto iz Dun. Novega mesta odpeljal njegovo hčerko v bolnišnico. Ko je hčerka padla s kolesa, je presunljivo zakričala. Ampak oče tega ni mogel slišati, ker mu je prav tedaj pribrenčalo nasproti drugo motorno kolo.

Novo orjaško letalo

Francozi bodo v kratkem dobili novo vojaško letalo, ki bo prekašalo vse, kar je bilo doslej. V tovarni letal Latecoere v Toulousu grade vojaško letalo, ki bo s potniki, posadko in tovorom nosilo lahko 30 ton. Letalo bodo gonili 4 motorji, vsak po tisoč konjskih sil. Povprečna hitrost bo 220 km na uro. Tako obremenjeno letalo bo s to naglico letelo lahko 1000 km daleč, ne da bi bilo med tem treba dopolniti zaloge bencina.

Dolžina kril znaša 49,75 metrov, sam trup pa je 31,20 m dolg. Nosilna krila imajo 300 kvadratnih metrov ploskvine.

Letalo bo opremljeno z vsemi udobnostmi ter bo lahko nosilo 70 potnikov.

Tolovaji uničili sibirski ekspres

Transsibirski ekspresni vlak je v ponedeljek, 27. novembra kakih 40 milj vzhodno od Cidkaria napadla tolovajska tolpa.

Tolovaji so na progi razdrli tir. Ko je vlak pridirjal s hitrostjo 50 milj na uro, je skočil s tira, se prevrnil in zgrmel pod nasip.

Potnike, ki so ostali živi in ki so se hoteli rešiti izpod razvalin nesrečnega ekspresa, so tolovaji napadli s strelji. Kakor poročajo iz Harbina, je opravičen strah, da je večji del potnikov mrtev. Vseh potnikov v vlaku pa je bilo 600. Nekaj preživelih so tolovaji odvedli za talce.

Med evropskimi potniki so se s tem vlakom med drugimi vozili misijonar dr. Recher, španski profesor dr. Pizarro in neki Anglež.

Gospodarstvo

Sanacija denarnih zavodov

Tako se glasi naslov onemu oddelku govora ministrskega predsednika g. dr. Mil. Sršiča, ki govori o denarnih zavodih.

Po izvajanih g. predsednika bodo razdeljeni denarni zavodi v tri skupine: prvo tvorijo oni, ki so pretirano zadolženi in popolnoma bolni, ti bodo likvidirani po posebnem postopku o likvidaciji, katerega je pričakovati v kratkem.

Drugo skupino tvorijo zdrave banke, katerih se nove odredbe ne tičejo, ampak bo zanje prišel v poštev zakon o bankah odnosno o zadržkih.

Tretjo skupino pa tvorijo oni zavodi, ki so pasivni (toda se morajo obvarovati v interesu našega gospodarstva), ali neaktivni aktivni zavodi. Vsi ti zavodi morajo urediti svojo bilanco ter okrepiti svojo aktivnost ter likvidnost. O tem, če se bo dovolila sanacija gotovega zavoda ali pa bo moral likvidirati, bo odločil trgovinski minister. Omenili smo že v »Slovenecu«, da bo težko ugotavljanje bilanc v tako kratkem času, ki je odmerjen za izvršitev novih zakonov, saj je iz uradne izjave razvidno, da preneha zaštita po čl. 5. 6. prejšnjega zakona o zaščiti kmeta v dveh mesecih. Sedaj se bodo morali ti zavodi ali poslužiti novih možnosti v omejenih sanacijskih ukrepih ali pa likvidirati, če jim to odobri trgovinski minister. Na eni strani je res, da je že doslej trgovinski minister imel pregled čez poslovanje zaščitnih denarnih zavodov, na drugi strani pa ni tako točen njegov pregled, sedaj nezaščiten denarni zavod. Podobno so imeli ob sedanjih bančni krizi v Ameriki, kjer so banke za nekaj časa zaprli, med tem pa so jih pregledali in dovolili zopetno poslovanje le zdravim zavodom. Toda v Ameriki je šlo to lažje kljub tolikemu številu bank, ker imajo Američani za take posle dovolj strokovnih ljudi, pri nas pa bo šel posel težje, ker je še vedno nejasno, kdaj bo n. pr. ukinjena uredba o posredovalnem postopanju, ki je velika pomena za celo vrsto bank, nadalje je bistvenega pomena, kakšne dolžnike ima zavod, pri zavodih s pretežno kmetijskimi dolžniki bo posel težavnejši. Treba bo velike previdnosti, da ne bodo oškodovani življenjski interesi vlagateljev in vsega narodnega gospodarstva, ker se bojimo eventualnih napak.

Za sanacijo ali mobilizacijo sme trgovinski minister dovoliti denarnim zavodom osem raznih olajšav, katere v naslednjem navajamo:

1. Valorizacija nepremičnin. Ta ukrep ima svoj pomen radi deloma prenekega bilansiranja nepremičnin n. pr. spremembe iz kron v dinarje. Kot bilancni ukrep nima toliko pomena, kot v slučaju likvidacije, odnosno mobilizacije imovine zavoda v korist upnikov. Pa tudi tu bi se pojavile težave, ker je danes za velike gradbe težko najti kupca, ki bi plačal v gotovini, ki bo edina zadovoljila interese.

2. Bilansiranje državnih papirjev po vrednosti, po kateri so bili vneseni v zadnjo bilanco, odnosno po nabavni ceni. Državni papirji so sedaj že itak bilansirani po svoji faktični vrednosti (tečajih na borzah), kvečjemu če je ta odredba razumeti tako, da se k vrednosti papirjev samih pripíše še tečajna razlika, ki je itak figurira kot del aktiv v bilancah denarnih zavodov, v kolikor ni bila odpisana. Večje pomena je bilansiranje po nakupni ceni, ki ima pa samo bilancni pomen, kvečjemu psihološki efekt, pri mobilizaciji papirjev pa ne pride v poštev, ker so faktični tečaji večinoma znatno nižji.

3. Pretvarjanje dela starih terjatev zavodovih upnikov, — vlagateljev v delnice in sicer samo v toliko v kolikor je delniška glavica vpisana tudi po kolektivni odločitvi vlagateljev z večino glasov.

Zaposlenost v oktobru

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Prvič v juliju 1930 smo doživeli, da je postala zaposlenost delavstva napram predhodnemu letu povoljnija. Letne razlike pri OUZD zavarovanega delavstva so bile od julija 1930 do septembra 1933 negativne. V oktobru je bila ta razlika pozitivna in sicer +807 delavcev. K temu je pripomogla industrija »Gradnja železnice, cest in vodnih zgradb«, katera se je zboljšala od lanskega leta za +1010 delavcev. Na drugo mesto pride tekstilna industrija z letnim prirastkom od +2037 delavcev. Prvi vzrok je več ali manj slučajen radi forsiranja regulacije Ljubljane. Drugi vzrok je pa nenormalen radi pretiranega razvoja tekstilne industrije, o katerem smo že ponovno poročali. Pomembnejši normalen in zdrav napredek izkazuje »gozdno-žagarska industrija« z letnim prirastkom +484 oseb.

Napredovanje in nazadovanje ostalih industrij pojasnjuje sledeča tabela:

	Povprečno št. delav. v okt. 1933	Prirast oz. odpad delav. septem-bra 1933
Industrijska skupina	1933	bra 1933
Gradnja železnice, cest, vodo-vodnih zgradb	3.131	+136
Občinski obrati	1.368	— 3
Tekstilna industrija	11.334	+386
Denarni in zavar. zavodi, samost. pisarne	550	+ 10
Industrija tobaka	962	— 1
Gradnja prevoznih sredstev	299	+ 5
Poljedelstvo	624	—123
Industrija papirja	1.890	+ 3
Gozdno-žagarska industrija	6.402	+ 2
Industrija kože in gume	1.619	— 2
Industrija hrane in pijače	3.617	+ 28
Hijijena	1.668	— 64
Hišna služnina	8.160	+126
Kemična industrija	1.579	+ 27
Grafična industrija	1.126	+ 11
Industrija kamenja in zemlje	3.627	—391
Kovinska industrija	6.212	+ 29
Gostilne, kavarne in krčme	2.819	—302
Gledališča, evobodni poklici, razno	1.119	+ 5
Oblačilna industrija in čiščenje	4.171	+300
Predelov. kože in gume	3.128	+121
Zasebna prometna podjetja	820	— 12
Javni promet	556	+ 21
Industrija za predel. lesa in rezb.	3.501	—
Centrale za proizvod. sile, preisk. z vodo	516	+ 21
Trgovina	3.423	+ 3
Gradnje nad zemljo	4.517	—580
Rudarstvo	2	— 1
Skupaj	78.740	—245

Trgovine so bile včeraj v sredo v Ljubljani in Mariboru zaprte od 10—12 dopoldne. Ravnotako so se pridružila trgovcem v Ljubljani tudi vsa obrtna združenja, katerih člani so tudi zaprli svoje

Kakor je ugotovil že dr. V. Bajkič v svojem članku glede sanacijskih ukrepov, so pravice upnikov večje kot pravice delničarjev in je malo verjetno, da bi se tega poslužili, ker ne bi nihče zamenjal boljšega položaja s slabšim. Pri tem je vpoštevati še naslednje momente: v slučaju, da vlagatelj vzamejo delnice, morajo računati s tem, da so s tem vezali svoje kapital, katere morejo odtujiti le s prodajo delnic. Sicer delnice naših denarnih zavodov ne notirajo na borzah, vendar so tečaji pri zavodih, ki bi prišli v poštev za zaščito, gotovo izredno nizki in bi vlagatelj pri prodaji izgubil znatne odstotke svoje imovine. Na našem trgu delnic je deruta. Poglejmo samo našo največjo delniško družbo: Trboveljsko, koliko notirajo njene delnice. Poleg tega je gotovo, da bi se delnice obrestovale še manj kot pa dobe sedaj za vloge. In končno ve vsakdo, kakšne so danes pravice malih delničarjev, to bi pa postali vlagatelj. Kako pa je, kjer ni močne večine, pa tudi vemo. Med vlagatelji samimi pa tudi ni interesa na tem, da bi kot delničarji prevzeli vodstvo zavoda. Zato nimajo niti sposobnosti niti volje.

4. Izdaja zadolžnic, zasiguranih s hipoteko do največ 25% stvarne vrednosti v poštev prihajajoče nepremičnine, obrestna mera naj bi bila 5%. To je kompliciran problem, ker gre pri posojilih za večje vsote kot pri vlogah in je bil tu gotovo vzor nemško-avstrijski sistem (Pfandbriefe, zastavnici listi). Tudi ti listi imajo pomen samo pri onih tečajih, ki so kolikorotnik blizu nominalni. Pri sedanjih deruti kapitalnega trga in pri dejstvu, da so hipotekarni dolgovi za kmete v kolikor plačilni roki niso boljši, podaljšani na 12 let, ne vemo, kako bi se uvedba te novosti obnesla.

5. Pravica do odpisa kapitala in rezervnih fondov. To je že itak najvažnejši sanacijski način za banke.

6. Olajšanje fuzioniranja. Glede tega piše dr. Bajkič v zadnjem »Narodnem blagostanju«: Fuzija dveh dobrih denarnih zavodov daje en dober denarni zavod, fuzija enega dobrega in enega slabega daje slab denarni zavod in fuzija dveh slabih denarnih zavodov daje slab denarni zavod na kvadrat. To je nekoliko drastično povedano, vendar je v tem velik del resnice. Pri fuziji pa je potreben tudi pristanelek obeh kontrahentov. Dobri denarni zavodi se bodo že sami branili, kakor se bodo vedli in znali. Prisilno fuzioniranje pa ne rodi dobrih posledic, če ni pomoči s tretje strani.

7. Fiskalne olajšave v takših in davkih. To je pomembna pozicija v izdatkih denarnih zavodov in pomeni razbremenitev pri njej razbremenitev v izdatkih. Tu bo imel svojo besedo tudi še finančni minister, od njega je odvisno, koliko bodo te olajšave dale.

8. Končno prihaja zopet ono, kar smo doživeli že s paragrafoma 5 in 6: Odložitev rokov plačil starih dolgov na način, ki ga predpiše trgovinski minister. Zaščita traja 5 let, možno pa je tudi več let, če so aktivna pretežno kmetijski dolgovi.

Pri tem ostaja še vedno nejasno vprašanje, kakšen bo dotok novih kapitalov v denarne zavode. Če tega dotoka ne bo, pomenijo vsi ukrepi samo počasno likvidacijo sedanjega stanja. To pa ne sme biti cilj naše gospodarske politike. Zato moramo počakati na novi bančni in združni zakon, da bomo lahko presodili, kako bodo ti zakoni omogočili čimvečji dotok v denarne zavode. Vsek moratorij (odlog) ima pomen le tedaj, če se razmere izboljšajo pri onih, ki jim je dovoljen moratorij, ali pa če se v splošnem gospodarstvo poživlja, da vpliva to blagodejno na vse panoge udeleževanja. Zato so tudi moratoriji samo začasni, ker drugače izgube svoj smisel.

prodajalne in poslovne lokale za to dobo. Med drugimi so bile zaprte tudi vse gostilne, kavarne, celo mesarji na trgu so zapustili svoje stojnice. Solidarizirali so se nadalje tudi denarni zavodi, tako da je danes ves poslovni promet za dve uri popolnoma ponehal. Pa tudi na ulicah je bilo manj živahno. Istočasno ko so bili lokali zaprti, so se zastopniki gospodarskih organizacij podali na pristojna mesta.

Borzo

Dne 29. novembra 1933.

Denar

Neizpremenjena sta ostala Curih in Praga. Narasla sta Pariz in Trst, dočim so bili ostali tečaji nižji.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.15, na zagrebški po 9.08 in belgradski po 9.10 in 9.05. Grški boni so notirali v Zagrebu 39.50—39.75 (39.50, 39.75) in v Belgradu 39—40.

Ljubljana, Amsterdam 2301.51—2312.87, Berlin 1364.58—1375.38, Bruselj 796.63—800.57, Curih 1108.35—1113.85, London 188.08—189.68, Newyork 3591.61—3619.87, Pariz 224.10—225.22, Praga 169.84—170.70, Trst 300.74—303.14.

Curih, Pariz 20.2275, London 16.975, Newyork 323, Bruselj 71.875, Milan 27.17, Madrid 42.15, Amsterdam 207.65, Berlin 123.325, Dunaj 72.70 (58), Stockholm 87.60, Oslo 85.25, Kopenhagen 75.80, Praga 15.325, Varšava 57.95, Atene 2.90, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05.

Pariz, 11.45, Newyork 16.15, London 8.405, London, Začetek, Pariz 84, Newyork 5.20.

Zlato v Londonu 125/6, premija 5/4 penija.

Vrednostni papirji

Vojna škoda se je danes ustalila, nasprotno pa so zabeležile tečajni dobiček begl. obveznice. Promet v vojni škodi je narasel in dosegel danes na zagrebški borzi 1500 kom. Nadalje je bilo pri črtni tendenci zaključenih 30 kom. Priv. agr. banke. Ljubljana, 7% inv. pos. 51—53, agrarji 26—27, vojna škoda 265—270, 8% Bler. pos. 36—38, 7% Bler. pos. 34—35, 7% pos. DHB 47—50.

Zagreb, Drž. papirji: 6% invest. pos. 52—53, agrarji 28 den., vojna škoda 283—286 (283, 284, 293), 12. 282—285 (284), 6% begl. obv. 38—40, 8% Bler. pos. 36.50—39, 7% Bler. pos. 34—36. — Delnice: Narodna banka 3800—4000, Priv. agr. banka 250—253 (248, 253), Impex 50 den., Trboveljska 100—120.

Belgrad, Narodna banka 3800—3900, Priv. agr. banka 250—252 (252, 259), 7% inv. pos. 52—53 (52), agrarji 29—29.50 (29), vojna škoda 286—287 (286, 283), 12. 286—287 (286, 283.50), 6% begl. obv. 39.60—39.75 (39.75, 38.75).

Živina

Mariborski sejem 28. nov. Prignanih je bilo 6 konj, 12 bikov, 114 volov, 330 krav in 8 telet, skupaj 470 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 3.75—4, Din. poldebli voli 2—3.25, plemenski voli 2.25—3.25, biki za klanje 3—3.50, klavne krave debele 2.50—3.50, plemenske krave 1.75—2.75, krave za klobasarije 1.75—2, mlazne krave 2—2.50, breve krave 2—2.50, mlada živina 3—4, teleta 6—7 Din. Prodanih je bilo 209 komadov, od teh za izvoz v Italijo 11.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 30. novembra: 12.15 Reproducirana glasba (iz zvočnih filmov) 12.45 Poročila 13.00 Čas, Reproducirana glasba (domače in tuje šaljivke) 13.00 Vzroki otroških slabih lastnosti (A. Černejeva) 13.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.00 Srbohrvaščina (dr. Rupej) 19.30 Plošče po željah poslušalcev 20.00 Prenos iz Belgrada: koncert 22.00 Čas, poročila, Radiojazz.

Petek, 1. decembra: 9.00 Šolaka ura: Proslava nar. praznika (l. drž. r. gimn.) 10.00 Radio-orkester, vmes jugosl. vokalni vložki na ploščah 12.00 K narodnemu prazniku (dr. Tavzes) 12.15 Reproduciran koncert (slavnostne koračnice) 12.45 Poročila 13.00 Čas, Reproducirana glasba: Slovenec, Srb, Hrvat, za uvek brat i brat (narodne pesmi) 17.25 Reportaža slavnostnega obhoda združ. bojnih organizacij o priliki proslave 15 letnice narod. osvobodjenja 18.00 Proslava Ujedinjenja za inozemstvo (Cercle francaise — g. Lacroix) 18.15 Proslava Ujedinjenja za inozemstvo (Angleški klub — ga. Copelandova) 18.30 Predavanje Narodne odbrane 19.00 Sokolstvo 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Andrejka) 20.00 Rezerv. za prenos 22.00 Čas, poročila 22.20 Reprodukcijska II. in III. dejanja Tjardovičeve opere »Mala Floramy«.

Drugi programi

Cetrtek, 30. novembra: Belgrad: 20.00 Večer belgradskih skladateljev, 21.20 Rapsodije: radio orkester. — Dunaj: 12.00 Radio orkester, 17.15 Koncert za sopran in klavir, 18.55 Aida, opera, Verdi. — Beromünster: 20.30 Violinski koncert, 21.10 Koncert moškega zbora. — Budimpešta: 17.30 Ciganska kapela, 19.30 Francoske španske in italijanske pesmi, 20.45 Violinski koncert, 22.10 Orkestralni koncert. — Hilversum: 20.35 Koncert za orkester, sopran in zbor. — Königswusterhausen: 19.00 Beethovnovske skladbe, 20.00 Zborovski koncert. — Leipzig: 16.00 Radio orkester, 18.00 Zborovski koncert, 20.40 Brucknerjeva simfonija št. 7. — London: 20.30 Orkestralni

Odjemalcem izven Zagreba

smo poslali brezplačno poseben božični cenik

Kdor ga še ni dobil, naj ga takoj zahteva, ker s tem se mu nudi prilika, da se za malo denarja nabavi darila za Božič

Kastner & Ohler
Zagreb.

koncert s sopranom. — Lixemburg: 20.00 Beethovnova glasba, 21.00 Vokalni koncert, 21.30 Orkestralna glasba. — Milan: 20.30 Marselinini dnevi, opera, Parelli. — München: 18.05 Nemške narodne pesmi z lutnjo i nviolino, 21.00 Radio orkester in bus-solo. — Praga: 16.00 Radio orkester, 20.30 Sveta Jelena, igra v 4 slikah, Steguweit, 22.15 Smetanova glasba. — Rim: 17.15 Vokalni in instrumentalni koncert, 20.15 Vokalni koncert: sopran, 20.45 Simfonični koncert. (Iz »Radio Ljubljana«.)

KULTURNI OBZORNIK

Za kulturno zblizanje narodov Male zveze

»Mala antanta«, revija Male zveze, katere namen je, da veže čim tesneje stike med državami-članicami, kakor tudi med državami, ki jih še želi dobiti v svoj krog (Poljska, Bolgarija itd.), prinaša v drugi številki nekaj zanimivih člankov. Dr. Václav Osvald se bavi s mislijo, kako bi pogoltili MZ za gospodarskega, političnega in kulturnega zorišča. Na tem mestu nas zanima zlasti poslednje. Pisec pravi, da se oskrbuje Praga z brezštevilnimi prevodi iz tujih literatur (ki so čestokrat brez vsake vrednosti), dočim pušča romunska in jugoslovanška umetniška dela povsem ob strani. In vendar bi mogla biti vprav knjiga topla posrednica za kulturne stike naših držav. Prav tako bi bil potreben stik v smislu gledaliških gostovanj, bodisi posameznikov ali skupin. Medsebojno bi se morala upoštevati najboljša gledališka dela posameznih narodov. Drame in opere romunskega in jugoslovanskega narodov naj bi stopile na českoslovaške in poljske odre, a gledališka dela severnoslovanskih narodov naj bi prekoračila karpatski gorski venec. V neznanosti meri se to že vrši, a to je komaj imena vredno. Pisec je tudi mnenja, da bi morala imeti MZ po vseh večjih mestih lastno časniškarsko službo, ki bi delovala za poglabitev medsebojnih odnošajev posameznih držav. — List prinaša kratek članek (s slikami) o Praski moderni galeriji, njen nastanek in razvoj. Časovni obseg slik je od leta 1800 do najnovejših dni, število slik češke in nemške narodnostne sekcije pa znaša 11.000. — Zanimiv je tu tudi gospodarski članek o »Gdynji, poljskem pristanišču«, ki postaja velikega pomena tudi za Čehoslovaške. Revija »Mala antanta« je bogato opremljena in vsebinsko široka. Kakor vse kaže, bo njeno poslanstvo v zblizanju (gospodarskem, političnem in kulturnem) narodov MZ zelo vplivno in podjetno. Da le ne bi ostali narčni, ki jih snuje, neizvedeni! Naroča se: Praha L. Konvitská, 5. Vsem, ki jim je za poglabitev in zunanjo rast MZ, revijo priporočamo.

Slavnostna akademija v proslavo jugoslovanskega narodnega praznika v Brnu. Za 1. december pripravila brnsko Narodno gledališče slavnostno predstavo znane Vojnovičeve drame »Smrt m. a. k. Jugovica«, katero je režiral dr. B. Gavella. V nedeljo, 3. decembra, pa bodo priredile razne narodnostne organizacije (českoslovaško-jugoslovanska liga, česko-poljski klub, českoslovaški klub itd.) slavnostno akademijo v proslavo jugoslovanskega narodnega praznika, na katero bo imel slavnostni govor belgradski univ. profesor dr. M. Novaković ter se bodo izvajali razni deli iz jugoslovanske glasbene umetnosti.

Prvega decembra bodo uprizorili v Bratislavi premijerji Lovričeve drame »Ljubezen v luki«. Tako delujejo českoslovaški odri v znamenju kulturnega zblizanja med seboj in Jugoslavo.

Komorni večer

Z ozirom na dejstvo, da ima pri nas komorna glasba tako malo mikavnosti za izvajajoče umetnike in prav tako za poslušalce, ter v zvezi z nujnostjo, da se to zanimanje obojestransko dviga, ima glasbeno društvo »Sloga«, ki si je nadelo nalogo prirediti v teku sezone komorne večere, mnogo hvalevrednih zaslug. Z vrsto takih večerov je začel koncert komornega tria, ki ga sestavljajo gg. Trost (gosi), Müller (čelo) in Svetel (klavir) in sicer v ponedeljek zvečer v Ljubljanskem dvoru.

Na eporedu sta bili dve skladbi: Chopinov Trio v g-molu in Goldmarkov Trio v e-molu. Prva polna zavzetih lepot predvsem v klavirskem delu, dočim ostala instrumenta učinkujeta podrejeno; pač razumljivo, ker je bil Chopin največji v klavirskih stvarih. Druga, močno emocionalna, s kvalitnim poudarkom na formalni jasnosti in zvočni prijetnosti.

Izvedba je bila skrbno pripravljena in z zavzetjem izvedena. Najjasnejši je bil klavir, dasi tu in tam sorazmerno premočan. Pri godalih bi želeli še več širine, jasnejše prikazovanje melodičnih fiziognomij, manj linije trgajočega valovanja in sem ter tje več čistosti. V celoti pa še jasnejše plastične. Dinamična pestrost je vsebovala veliko fines. V splošnem pa dosti estetskega pojmovanja. (Zal. dvorana nima zaželjene akustike.)

Izvajalcem smo hvaležni za ta večer. Velika požrtvovalnost je to ob napornem delu v operi. — Našem občinstvu pa priporočamo več zanimanja za to visoko vrsto glasbene umetnosti in tedaj obilnejša obiska: poleg tega je za omejenega opustitve ploskanja med posameznimi stavki skladbe, kar mučno moti poglabitev dožemanja celote.

V. U.

Misijski koledar 1934. Izdalo Misijskišče v Grobljah. Uredil Josip Godina. — Letošnji »Misijski koledar« se je preoblekel v obliko Mohorjevega in vseh sodobnih koledarjev, kar mu daje poleg živahne vsebine iz misijskega življenja prav prikopen značaj. Posamezni sestavki, ki dajejo celotne podobe opisanih misijskih, se bavijo z misijskim delovanjem v Indiji, Afriki, Kitaju itd. Posebno zanimiv je za nas sestavek »Delo slovenskih misijonarjev«, kjer vsaj zdaleč doživljamo požrtvovalno službo slovenskih rojakov in rojakinj v verskem in kulturnem prebujanju bednih primitivcev. Nekateri članki nam odpirajo pogled (mimo geografskega in zgodovinskega ozadja posameznih misijskih središč) v neomajna, iznajdljiva in včasih herojska dela posameznih misijonarjev. V koledarju je med resno vsebino prepletenih tudi več krajših leposlovnih sestavkov. Posebno pa nudijo neštivilne slike vsesok zanimive podatke, verske, etnografske itd., tako, da te brez besedila močno govore o uspehih evropskih in domačih misijonarjev med zapuščenimi pogani. Med drugim je zanimiva slika učenk v Bangkoku, ki izvaja telovadno točko: tri dobe česke zemlje... Koledar stane 10 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni.

Misko Kranjec: Skraja na vasi. Založba Hram, Ljubljana, 1933. — Kakor je začetek M. Kranjca v »Težakih« in »Življenju« snov iz prekmurske vasi in človeka (kjer je prav za prav našel svoje stvariteljsko silo), tako so tudi trije krajši sestavki, povest »Sreča na vasi« ter noveli »Na valovih Mure« in »Kati Kustecova«, ki jih je pravkar izdala založba Hram, zrasle iz enoličnosti prekmurske ravnine in psihološke stvarnosti njenih ljudi. Še bolj kot v dosedanjih delih, je K. tu brezobziren in do bolesti grenak opazovalec svojih rojakov (ki jim ne more naiti sreče, po kateri ne nehno sanjajo), katere razgalja v vseh dejanjih in čustvovanjih naturalistično stvarno. Kranjec je vprav zato, ker ne najde v življenju nobene osvoboditve človeštva, nobene luči, ponekod grenak vsemu pehanju vsakdanjega človeka, ki bi rad vsaj kosček sreče užil, a sega ponjo v užitek telesa. Kakor je K. gol realist, ki ne olepsa najmanjše notranje kretne Prekmurca (v katerem naj bi bila podoba človeka sploh) marveč ga razgloti do zadnje misli, se vendar zdi, da je pisatelj tu prezno-gled, ker v vsej množini likov najde le redke svetle podohe, pa še izmed teh nekatere omahnejo v golo naturnost, brezcelitnost, aivno vsakdanjega življenja, kjer je upihnjena sleherna luč duhovnih utripov Umetniško pa so vsa ta dela močno zgrajena, ki se razvijajo v notranji nuji do konca. Kot berivo je pričujoča Kranjčeva zbirka (zlasti prva, »Sreča na vasi«), za mladino — neprimerna.

Bulletin International, ki ga je izdala Jugosl. akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu (knji-ga I, zv. II.), je vsebinski sestav onih zgodovinskih jezikoslovnih, modroslovno-pravnih in umetniških del, ki so izšla v akademiji od leta 1882 do 1900. Sestavki so pisani po večini v nemškem in francoskem jeziku.

»Claudeov genij«. V založbi Desclée v Parizu je izšla obsežna knjiga »Le génie de Paul Claudel« izpod peresa J. Madanle-a. Predgovor knjigi je napisal Claudel sam.

»Ribarski kalendar« 1934, ki ga izdaja Jadranska Straža v Splitu, je izpolnjen s članki in črticami, ki odgovarjajo vsebinsko naslovu knjige. Zakratki pa je tu govor o vseh mogočih pravilnikih, hkrati in navodilih, ki so potrebni za slehernega ribiča. Cena knjigi je 8 Din.

Jubilej Matice Slovaške v Turčanskem sv. Martinu. V nedeljo je slovaški kulturni svet praznoval 70 letnico svoje pomembne kulturne institucije, Maticе Slovaške, ki je bila Slovacom pač vedno najzvesteja pomočnica v borbah za narodne pravice.

Tolstojevovo novelo »Oče Sergej«, ki jo imamo tudi v slovenskem prevodu, so začeli dne v Parizu snemati na filmsko platno.

Sv. Pismo v južnoafriškem jeziku. Doslej je bilo v Južni Afriki v rabi staro nizozemsko, državno sveto pismo, toda že nad 60 let traja tam, možno jezikovno gibanje, ki je končno doseglo, da je nedavno izšlo prvo sveto Pismo v afriškem prevodu. In kakor list »Južna Afrika« piše, je to odličan kos afriške književnosti. Ker se je to delo posrečilo, je južne Afričane opogumilo, da pripravljajo zdaj že knjigo psalmov v svoj domači jezik. Del teh je že prepešnil prof. dr. J. D. du Toit (s pesniškim imenom Totius). Kjer je bilo potrebno radi jezika, je tudi nove napeve ustvaril.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šent-tovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu — Pri oglaših reklamnega snatja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tvrška F. M. SCHMITT
Pred školijo 2 LJUBLJANA Lingarjeva ul. 4
se priporoča sv. Miklavžu za nakup
vsakovrstnih praktičnih daril!
Oglej si izložbe in razstavo 3. dec.!

Službe iščejo

Hlapec
priden, pošten, z dobrim spričevalom, gre h goveji živini ali h konjem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13789.

Služkinja
za vsa dela, vajena tudi kuhe, želi zaposlitev. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Marljiva« 13999. (a)

Službodobe

Krojašk. pomočnika
sprejem. Kovač Simon, Zalog pri Ljubljani. (b)

Natakarica
pridna, poštena, delovna, vladna in ljubezna, z daljšo prakso, ki bi opravljala tudi vse gostilniške posle, se sprejme v boljšo gostilno v Mariboru. Ponudbe z navedbo službovanja naj se pošlje na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Postena« št. 14044. (b)

Glasba

Violino
¾ kupim. Kovač, Rožna dolina, cesta V., pekarija.

V petek, na praznik ujedinenja, od 16. do 19. ure

v Slamičevi bufet restavraciji
čajanka
Serviralo se bo v novo nabavljenem servisu od tvrške »Dekor«.
Od pol 20 ure dalje ribja pojedina
ki se bo zalivala s priznano najboljšo črnino, kar so jo pridelali Belokranjci, z Opolom, cvičkom in drugimi specijelnimi vini.

Denar

Hranilno knjižico
Ljud. posojilnice v Ljubljani za 10.000 Din — kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Ljudska posojilnica« št. 13985. (d)

Objave

Opozorilo!
Kdor bo širil o meni neresnične vesti, ga bom sodnijsko zasledovala. — M. Magdič, Pragersko. (o)

Posestva

Enonadstropno vilo
prodam na periferiji Celja za 220.000 Din, tudi na hranilno knjižico. Ponudbe poslati podružnici »Slov.« Celje pod »Ugodnost« št. 14041. (p)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Namočeno polenovko
dobite ta teden v četrtek pri I. Buzzolini (za škofijo). (l)

Speciálno izbira modnih hlač in pumparic
dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c. (l)

Orehe

nudi Marko Jakovljevič, Brčko. (l)

Staro, dobro vino

30 hl, prodaja graščina Stari grad pri Novem mestu. (l)

Za živinorejce

neobhodno potrebno Težakovo olje za živino — se dobi samo pri tvrški M. Težak, Zagreb. Gunduličeva 13. — V rokah od 5 kg za 100 Din, po ročki s plačano poštnino. (l)

Miklavževe

in vsakovrstne gledališke lasulje izposojuje M. Podkrajšek — Ljubljana — Sv. Petra cesta 12. (l)

Perjel

gosje, čohano, kg 36 Din; purje, čohano, kg 26 Din. II. vrste 16 Din; beli puh kg 160 Din. Razpošiljam po poštne povzetju najmanj 5 kg. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. (l)

Vino

belo in črno, novo in staro, na debelo, se dobi pri Osrednji vinarški zadruzi v Ljubljani. Celovška cesta 81. (l)

Pohišstvo

Reklamna cena!
Spalnica s psiho za 1900 Din, spalnice po naročilu od 2000 Din naprej. — Bitenc, mizarstvo, Gospoška ulica 10. (s)

Auto-motor

Razni avtomobili
(osebni in tovarni) z zelo znižanimi cenami: a) Din 10.000... Naslov: Wittne H., Planina, p. Črnomelj. (f)

TRIOTRON
in zopet
TRIOTRON

RADIO-CEV Z NENADOMESTLJIVIMI LASTNOSTMI!
Zahtevajte od Vašega Radio-trgovca novi cenik XI-83 s tabelo razporeda in karakteristik. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: F. L. ROSENFELD - BEOGRAD - TOPLIČIN VENAC 7

Praktična Miklavževa darila
za gospode, dame in otroke, v veliki izbiri, po vsaki ceni dobite pri
F. I. GORIČAR
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.
Oglejte si izložbel

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri ugodnejše in obojane tvrška Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Orehova jederca
v vsaki množini nudi Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Jabolka
zimna, okusna, po 5 Din kg franco vsaka postaja povzeto razpošilja Post. Maribor, Gozdna ulica 56. (l)

Cenjene dame!
Prodajamo lepe in fine damske klobuke po lastnih cenah. Poslužite se prilike, dokler traja še zaloga. Fr. Bernik, d. z. o. z., Dunajska cesta 12, Matjanovo dvorišče. — Istotam se sprejemajo popravila. (l)

Stroji in železo
vsake vrste, v največji izbiri, nabljeno in novo, na skladišču Kras, Zagreb, Samišna 48 a, telefon 66-49. (l)

Kino za otroke
prodam za 150 Din. — Kovač, Rožna dol., cesta V., pekarija. (l)

Velik skedenj
naprodaj. Setina, Šmarna gora 49. (l)

Šivalni stroj
pogreznjen, prvovrstne znamke, se poceni prodaja. Dvorakova ul. 3, I. nadstropje, levo. (l)

Redni občni zbor
zadruge »Jugoslovanska tiskarna«
bo v sredo 13. decembra 1933 ob pol štirih popoldne v posvetovalnici.

Spored:
1. Čitanje zapisnika z. o. z.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za poslovno leto (1. jul. 1932 do 30. jun. 1933).
4. Volitev tretjine načelstva v smislu čl. 13. zadr. pravil.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo

Tudi v naši podružnici
Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

ZAHVALA
Ob prerani in bridki izgubi našega nepozabnega očeta
IVANA DIMICA
se tem potom iskreno zahvaljujemo za vsa pismeno in ustmeno izražena sožalja ter vsem številnim darovalcem prekrasnih venčev in šopkov. Zahvalo izražamo č. duhovnikom v Komendi za častno spremstvo pri pogrebu. Nadalje posebno iskrena zahvala g. šefu Ljubljanske gradbene družbe stavbeniku Ivanu Briclju za njegovo požrtvovalnost in trud za časa bolezn, ter vsem poslovojem Ljubljanske gradbene družbe. Prisrčna hvala gg. dr. Blumauerju, primariju splošne bolnišnice in dr. Breclju za ves trud ob njegovi težki bolezni. Iskreno se zahvaljujemo gg. pevcom in gasilnemu društvu v Mostah in Komendi za gniljive žalostinke, ter vsem prijateljem in znancem, ki so od blizu in daleč prihiteli in v tako častnem številu spremili blagopokojnika na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.
Bog bodi plačnik!
Križ pri Kamniku, dne 29. novembra 1933.
Globoko žalujoči ostali.

Marija Samsonovna-Kanskaja
vdova po drž. svetniku
danes ob 15. uri, po kratkem, mukopolnem trpljenju, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne bo v petek, dne 1. decembra 1933 ob pol 15 iz hiše žalosti Krekov trg št. 7, na pokopališču k Sv. Križu.
Panhiada se bo darovala na domu, Krekov trg 7, v sredo, dne 30. novembra, ob 3 popoldne.
Ljubljana, dne 29. novembra 1933.
ŽALUJOČI OSTALI

Aleksandra Rahmanova:
Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt
Tudi veliko ogledalo, ki sem ga tako rada imela, se je razbilo. Krogla ga je zadela v sredo. Prvič v življenju sem občutila bližino smrti; tresla sem se od strahu, kajti bilo mi je takoj jasno, da menijo ljudje na ulici, da me imajo pravico umoriti. Ne poznajo me, vendar me sovražijo in hočejo moje smrt. Starši, ki jih je preplašil strel, so prihiteli v sobo. Ko je oče videl množico na ulici, je šel takoj k telefonu in prosil pomoči. Povedali so mu, da so pogromi po vsem mestu. V veliki tovarni za špirit so spustili ves špirit v novozgrajeni vodovod, ko so vojaki nameravali tovarno naskočiti. Vojaki so pa spazili cevi, se napili in potem v mestu pie-nili prodajalne in buržuje.
Mati je takoj došla zadevo, kakor se je izražala, »s praktične strani. Šla je v stanovanje, hitro pobrala najdragocenejšo zlatnino in rekla:
»Gledati moramo, da pridemo kako iz hiše!
Sestre so jokale; samo Irina ne. Le s težavo smo jo dvignili iz postelje. Še ko je videla razstreljeno ogledalo in dojela, da se vrši pogrom, je rekla samo, da hoče spati in drugega nič. Ko smo potrkali na docentovo sobo, se nam je zgodilo isto kot pri Irini. Dejal je:
»Harašo! Pogrom! Zato vendar ne bom opustil svojega dnevnega reda!
Najslabše sem se vedla jaz. Begala sem od okna do okna, gledala na pobesnelo množico in se tresla kot trepetlika. Vse, kar sem mogla pametnega storiti, je bilo, da sem pograbila Vadimova pisma in dnevnike. Stala sem za zastori in gledala

na množico, ki je drevela mimo z različnimi posodami. Vojak je nesel otroško banjo, stara babnica ponev, deček veliko zdelo, drugi vojak je sezul škorenj, zopet drugi je obložil svojo kosmato kapo znotraj s časopisnim papirjem; in vsa umazana, razcapana, pijana tolpa se je prerivala ob vodovodnem hidrantu, ki je ravno nasproti naši hiši. Vpili so, se suvali, celo grizli, da bi dospeli tja, borili so se za umazano tekočino, ki je tekla iz cevi, ko jo je nekdo preluknjal. Srečniki, ki so ulovili v posodo, v kapo ali škorenj te nagnusne pijače, so stopili v stran in začeli takoj piti v dolgih požirkih. Kmalu so se upijani. Mnogi so popadali po tleh, mnogi so bljuvali in se ulegli z obrazom ali s prsmi v ostudno nesnago.
Medtem se je čisto zdanilo, napočilo je megleno, otožno jesensko jutro. Dež je šel pomešan s snegom. Iz mesta se je vlekla procesija ljudi, ki se niso brigali za luže in za pijanec, ki so ležali po tleh, ampak so stopili, kamor je bilo. Vsi so bili obloženi z raznimi stvarmi. Vojak je nosil ogromen gramofon, na glavi je imel letni ženski klobuk z živordecimi rožami in fantastično rajčico. Pod pazduho nosi sveženj rožnate tančice, ki jo z dolgo vlečko vleče po blatu za seboj. Iz žepa mu vise zlate in srebrne verižice in ure nihajo na njih. Okrog vratu ima obeske z dragulji. Spotika se po ulici, oči so mu izstopile od pohlepa, ostudna tekočina mu kaplja iz nosa v brke in na plašč. Ustavi se. Nabrekne nosnice in ko zavoha alkohol, vrže težki gramofon na zraven ležečega vojaka in ga je gotovo ubil, če ni bil že mrtev. Z mrličnimi rokami potegne škorenj z noge, teče k hidrantu, si napolni škorenj in začne piti. Po nekaj trenutkih se valja po tleh in drugi, ki pritiskejo za njim, hodijo po lepem damskem klobuku. Tam teče ženska, obraz ji žari od veselja; v eni roki ima gosli.

v drugi otroški bicikelj, pod pazduho sveženj modrooznatnega blaga, na glavi čisto nov svetel cilindar in povrh še angleško sportno čepico. Tam hiti delavec, z oljem prepojeno čepico si je potisnil za tilnik, ker nosi na glavi sveženj kožuhov, hermelinov. Okrog vratu si je obesil kožuhe modre in srebrne lisice, v roki drži ogromno otroško žogo iz gumij in prekrasno, veliko punčko. Iz žepa mu visijo dolge svilene ženske nogavice in fine čipkaste srajce. Kar se nenadno dvigne vojak, ki je ležal na tleh tik pred delavcem, neumno boljši vanj, zgrabi puško — pok! Delavec nezavedno zakrilj z rokami in pade ko snop z obrazom na tla ter nepremično obledi.
»Mamočka!« zakričim od strahu čisto iz sebe.
»Mamočka! Ustrelil ga je!
Begam skoz sobe in nimam obstanka. Vse se vrti v meni.
»Ne morem več, ne morem več! kričim in se vržem mater v naročje. Obraz ji je blede, strog. Brzo naloži kruha, sira in masla; pobegniti moramo, meni. Oče zopet pozvoni na telefon. Slabe vesti. Množica že pleni drugo glavno ulico, nobeni trgovini ne prizanaša, celo knjigarnam ne, zdaj se ravno pripravljajo, da oropa veliko prodajalno igrač in slaščičarno. Povrnem se k oknu. Množica odnaša klobase, gnjati, torte, hlebe in čevlje.
Prvič v življenju sem te videla poblaznelega, moj ruski narod! O, da je tudi zadnjič! — — —
Irina pride iz svoje sobe in ne da bi se zme-nila za krike na ulici, se usede h klavirju in začne igrati kromatične lestvice. Prestrašeni planemo k njej: jaz, starši, sestre, Maša in Daša, vsi smo okameneli od strahu, ko smo pomislili, da s tem lahko opozorimo ljudi na nas.
»Tolpi na ljubo vendar ne morem opustiti glasbene ure!« reče jezno in zaloputne pokrov, ko

ne odnehamo. Iz docentove sobe pa slišimo šelest listov; mirno, kot bi bil najlepši pokoj, dela za napredek znanosti.
Spodaj so slišali lestvice. Pred okni se začno zbirati gruča in hripav, pijan glas zakriči:
»Mi prelivamo kri na fronti, buržuji pa tu igrajo klavir!
Nekdo kriči:
»Vrag vzemi buržuje! Razbijte jim maslene gobce! Potegnimo jih izza zastarav! Primimo jih! Pobesimo jih! Postrelimo!
In besna množica, ki od trenutka do trenutka narašča liki plaz, se rine k našim oknom, se loti bišnih vrat ko stoglava pošast.
»To je smrt!« si mislim. Samo eno misel imam: potajiti se, skriti se kamorkoli!
»Gospod! Gospa!« plane jokaje Maša v sobo.
»So že tute!
»Pomiri se, Maša, tebi gotovo ne store ničesar!« reče oče.
»Kaj, če me bodo tudi imeli za milostljivo? Oj, z vami vred me bodo pobili ko psa! Oj, oj...«
Oče se zi mogel zdržati smeja: »Pomiri se vendar, jim že jaz dopovem, da nisi milostljiva!«
»Pa gotovo ne bodo verjeli!
Oče potrka na docentova vrata:
»Georgij Aleksandrovič, zdaj gre za res!
»Hm, kaj naj storim? Res... res ne utegnem... Važen članek... Brezpogojno moram danes dovršiti korekturo...«
Električni zvonček zabni in ne neha; iz obednice plane inženjer Lebedev z ženo k nam, prišla sta po zadnjih stopnicah. Obraz mu je spačen od nezavednega strahu.
»Kaj naj storimo?« vprašuje s tresočim glasom. »Skoz vežo ne moremo, tam je že polno ljudi! slavnostni vhod tudi, ograja je mnogo previsoka!«